

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JUR SPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Peșit**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stocanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M Ă R

— *Unificarea legislativă*, (urmare) de Aurel Safirescu consilier la Curtea de apel Brașov;

— *Uu exemplă de cum se legisfează la noi*, de N. D. Nacu, avocat;

— *Lui Dimitrie N. Micescu*, de Gr. L. Trancu-Iași.

JURISPRUDENȚE:

— Înalta Curte de Casație și justiție S. I.: *Jaques Corbu cu Constantin Tonegaru* (Apel. Ce trebuie să cuprindă petiția de apel. Formalități. Care din ele snt substanțiale. Când actul de procedură se declară nul.);

— Idem S. III: *Ministerul de Finanțe cu Soc. Etablissements Moffes Bossut fils* (Întreprize vamale. Mărfuri depozitate. Incendiu. Forță majoră. Dacă Administrația Intreprizitelor vamale este exonerată de răspundere. Soluție negativă);

— Curtea de apel Chișinău S. I: *Wolf Reznic și a. cu S. Reznic și a.* (Smintire de minte. Atacarea actelor săvârșite în această stare. Dovada ei între părțile contractante și moștenitorii-lor) cu o Notă de G. Petruc, magistrat;

— Tribunalul Buzău S. II: *Dobre Bejan cu Ministerul public* (Cumul de infracțiuni. Infracțiune din Codul penal în concurs cu o infracțiune dintr'o lege specială. Circumstanțe atenuante. Dispozițiune restrictivă în legea specială. Cum se operează absorbțiunea) cu o Notă de L. Ciobanu, magistrat.

UNIFICAREA LEGISLATIVA *)

II.

Opera unificării legislației „începe” să devie un fapt îndeplinit, prin apropiata votare de către parlament a proiectelor noi de cod penal și procedura penală.

Arătam în Nr. recent, că este necesar și urgent ca să se facă o unificare *totală*, a întregii legislații, iar nu în crâmpoie, în rate.

De data aceasta ar fi mai ușor, fiindcă vom avea unificate codul penal și de proc. penală; de asemenea avem unificate mai toate legile administrative cum și multe legi speciale.

Pentru aceasta propunem să se readucă înaintea Parlamentului proiectul „Hamangiu” de acum 3 ani (din 5 Ianuarie 1932): „pentru punerea în viçoare în tot cuprinsul Țării a legislației civile și comerciale române (din Vechiul Regat), bine înțeleles numai provizoriu până la revizuirea complectă și a acestor coduri.

Cum au procedat statele cari s'au aflat într'o situațiune analogă cu a noastră: Franța și Italia? Acolo s'a lucrat mai energetic, mai prompt și conform cu spiritul național și cu suveranitatea nouă: franceză sau italiană.

In Franța, la 15 Martie 1919 s'a deschis pentru Alsacia și Lorena, cel dintâi curs de unificare legislativă la facultatea de drept din Strassburg. La palatele de justiție din Colmar (Alsacia) și Metz (Lorena), s'au ținut cursuri regulate de drept public și de drept civil francez. Parlamentul francez a votat în Ianuarie 1924, legea de „introducere” (extindere) a legislației civile și comerciale franceze în Alsacia și Lorena; legea a intrat în vigoare cu începere dela 1 Ianuarie 1925.

Astfel după 6 ani dela încheierea păcii, și cu 10 ani (până acum) înaintea noastră, Francezii au isbutit să introducă legislația lor națională în Alsacia și Lorena, pentru reintegrarea și consolidarea provinciilor renane în vechiul spirit și viață juridică franceză. Codurile penale și de procedură penală au fost introduse (extinse) din Țara-mamă, prin legea din 30 Decembrie 1920, acum 14 ani.

In Italia, era o situațiune perfect analoagă cu aceea în care ne aflăm noi. Mulți juriști din noile provincii italiene: Triest și Tirol, susțineau că s'ar produce o mare „perturbare” prin introducerea

*) A se vedea *Curierul Judiciar* Nr. 38 din 1934.

precipitată a codurilor naționale (italiene) în aceste noi provincii, cârmuite până atunci de legislația austro-maghiară, și mai susțineau că legislația austro-maghiară este cea mai modernă, perfectă legislație; că legile din vechea Italie sunt „inferioare” legilor din noile provincii...

Aceasta i-a determinat pe Italiani să procedă la revizuirea tuturor codurilor și întocmirea altora noi, în acord cu evoluțiile sociale și progresele civilizației moderne; hotărâți a face o operă nouă, desăvârșită și infiltrată cu caracterul particular al geniului italian. Dar această operă de revizuire și refacere totală a codurilor, mergea greu, progresă lent ca și la noi, iar conflictele de drept „interprovincial” se complicau tot mai mult, cu toate inconvenientele și neajunsurile unei diversități de legi în interiorul unei țări cu aceleași granițe și aceeași conștiință națională.

La finele anului 1923 s'a făcut o unificare, dar „parțială”, a legilor penale și administrative.

Încă de acum 11 ani, Italianii au reușit să facă unificarea dreptului public peste tot, ceea ce așteptăm să devie în curând și la noi un fapt realmente îndeplinit.

Dar opera de revizuire a celorlalte coduri (civile-comerciale) întârzia și în Italia și dificultățile deveneau din zi în zi mai mari, tocmai în urma unificării parțiale.

Atunci guvernul italian a luat o hotărâre fermă, aceea pe care o luase și parlamentul francez la 1 Iunie 1924: pe lângă noile coduri penale și administrative unificate, a extins pe întreg teritoriul și codurile civile și comerciale ale vechei Italii, fapt îndeplinit cu ziua de 4 Noembrie 1928 (în acelaș an, când am făcut și noi unificarea totală a legislației cu Basarabia), iar cu 4 ani mai înainte îndeplinise Franța pentru Alsacia-Lorena, prin legea pusă în aplicare la 1 Ianuarie 1925.

La noi, cei mai mulți din juriștii ardeleni și bucovineni, au încercat să întărească ideia că legislația română (din vechiul regat) este inferioară legislațiilor din teritoriile alipite (specialmente din Ardeal și Bucovina) și că nu poate fi extinsă deplin drept în acele părți ale Țării, — aceeași situațiune care a fost și în Franța și în Italia, din care aceste țări au isbutit să iasă mai din vreme.

De altfel populația din Ardeal și Bucovina — în imensă majoritate românească, — nu este refractară introducerii legislațiunei din vechiul regat; au avut însă o continuă atitudine defavorabilă, opoziționistă, advocații și cei mai mulți oameni politici din Ardeal, cari socotesc că ar fi o „abzicere” dela întreaga lor „tradiție”, dacă ar primi așa pe d'antregul legiuirea vechiului regat.

Au căutat să demonstreze — fără succes — superioritatea legislației austro-maghiare și au mers până acolo că au cerut să se extindă pe întreg teritoriul țării, c. civ. austriac, sau procedura civilă

maghiară... pentru că ar fi mai complete, mai moderne. Aceasta este o imposibilitate, fiindcă și aceste legiuiri locale au părțile lor defectuoase, dispozițiuni de drept civil (c. civ. austriac) și proc. civ. maghiară foarte vechi și inadapabile; apoi aceste legiuiri locale nu sunt expresia vieții poporului român, care a fost complect ignorat și desconsiderat la alcătuirea lor, sunt o creațiune străină de sufletul acestui popor, sunt făurite sub egida unui regim maghiar, care tinde în ori ce moment și prin toate mijloacele, să subjuge masa românească băștinașe, atât din punct de vedere politic cât și economic.

Legislația din vechiul regat poate nu va fi perfectă, ideală, dar este în spiritul latin și al geniului național român. Ne putem mândri cei din regat cu o legislație veche (de 69 ani) revizuită în parte, de exemplu în penal în 1902 (sub Ministru de Justiție Const. Stoicescu), procedura civilă totalmente revizuită la 1900, când s'au introdus multe dispozițiuni foarte bune (sub eruditul profesor și distins jurist Const. Dissescu) și alte numeroase modificări și îmbunătățiri sub neuitatul ministru de justiție Gh. Mârzescu. La 1 Decembrie 1934 se împlinesc 69 ani, de când s'a pus în aplicare codul civil român; mai înainte am avut pravilele lui Matei Basarab și Vasile Lupu, iar între acestea și actualul cod civil, mai însemnate au fost pravila lui Caragea și a lui Calimach, cu o viață de aproape 50 de ani.

Codul nostru civil dela 1 Decembrie 1865, este destul de bătrân și poate nu va fi perfect. Lucrările de alcătuire a codurilor noi au început imediat după unire: 1859 Octombrie, „ca să nu mai fie în viitor de cât unul și acelaș trup de legislație, care să se execute în ambele principate”. Codul civil român este în mare parte opera unei comisiuni compusă din cei mai buni juriști, care a lucrat în 1862 și 1863, opera supusă Consiliului de stat de pe atunci, spre complectare. Date fiind munca intensivă și timpul întrebuințat de comisiune nu se mai poate zice că s'a lucrat în grabă și superficial. La 26 Noembrie 1864 codul civil român a fost sancționat de către Cuza Vodă. Publicarea a început la 4 Decembrie 1864 și s'a terminat la 19 Ianuarie 1865, iar punerea în aplicare s'a amânat la 1 Decembrie 1865.

Am amintit toate acestea pe scurt pentru a se vedea că și situațiunea dela 1859, când s'a făcut unirea principatelor române era aceeași cu cea de astăzi după 11 Noembrie 1918 — data armistițiului general, — căruia i-a urmat întregirea neamului, prin unirea Ardealului și Bucovinei cu țara mamă. Și la 1859 se numiseră comisiuni pentru făurirea unor coduri noi, întocmirea unui cod nou civil, totuși nu s'au întocmit coduri noi pentru că trebuia foarte mult timp și nevoia unificării legislației celor 2 principale era din ce în ce mai

simțită. S'a luat codul francez pentru că mai toți juriștii noștri învățaseră dreptul în Franța și pentru că acest cod exercitase la noi o influență foarte puternică, influență manifestată cu mult mai înainte de 1865, prin legi speciale ca trecerea actelor stării civile, desființarea protomisului, trecerea actelor în condiții... S'a introdus astfel codul civil francez cu foarte mici modificări, rețușări.

Netăgăduit că legiuirea trebuie să fie potrivită cu condițiile de viață ale poporului respectiv, să oglindească sufletul acelui popor; obiceiuri, tradiții, instituțiunile lui. Dar și la 1865 ca și astăzi alcătuirea unei legislațiuni noi — în condițiuni bune — reclamă timp îndelungat și sunt epoci în viața unui popor când nu trebuie tergiversat, amânat. Deși criticat prea aspru de unii, c. civil din 1865, — chiar în ce privește și redactarea sau traducerea, — dar fiind un produs latin n'a adus dispozițiuni, cari să lovească în sentimentele, obiceiurile poporului român, nici o instituție care să fie prea depărtată sau nepotrivită cu firea noastră.

Codul civil era eșit din isvor latin și era adoptat tot de un popor latin, în care se infiltraseră mai dinainte spiritul juridic al strămoșilor Romani. Pentru aceasta nu s'a produs nici o sguđuire, nici o „perturbare” la punerea lui în aplicare, iar în decursul celor 69 ani de aplicațiune, a pătruns în sufletul poporului român, și nu mai este o lege străină ci o lege națională, a fost complectat prin legi noi conform cu necesitățile și stările dela noi, interpretat și comentat de distinși juriști români, cu publicații destul de desvoltate. Prin aplicarea lui îndelungată și zi de zi, l'au alipit pe deplin de sufletul poporului nostru și l'au făcut să pătrundă adânc în viața noastră, să fie o garanție a drepturilor și bunurilor noastre. În 69 ani a ajuns să fie cunoscut și de massela populare atât cât se poate cunoaște o lege de cei mulți.

Prin legile excepționale recente, (concordat preventiv, așa zisele conversiuni, suspendarea execuțiilor silite și măsurilor de asigurare) cari s'au încheșat în disprețul principiilor consfințite de codul civil, s'a adus o mare perturbare în situațiunea economică generală a Țării și provocat o totală înăbușire, sufocare a creditului public și privat pentru multă vreme..

Astfel codul civil din Decembrie 1865, este considerat azi ca o lege românească, care ne-a adus mari foloase; prin el s'a făcut unificarea dreptului civil la 1865, pe care o cerem să se facă și acum, s'a introdus în decursul anilor atâtea idei noi și se vor mai putea introduce, s'a înlesnit desvoltarea creditului public și privat, s'a creiat o doctrină și vastă jurisprudență, s'au strâns legăturile cu Franța și celelalte popoare neolatine.

Codul civil din vechiul regat, conține și unele dispozițiuni noi, „importate”, specifice spiritului legii și poporului francez, dar multe s'au adoptat

și în decursul celor 69 ani, ni le-am însușit sufletește printr'o aplicațiune continuă și de lungă durată.

Procedura civilă din 1900 (regat) are cele mai bune dispozițiuni de procedură, comparativ cu cele locale (maghiară în Ardeal și austriacă în Bucovina) și este imperios necesar a se extinde aplicațiunea celei dintâi peste tot teritoriul țării, mai ales de când legea accelerării judecăților, — în foarte strânsă legătură cu procedura noastră, — se aplică în întreaga Țară.

Nu vom putea extinde aceste coduri în toată Țara românească, nici în mod provizoriu, până la revizuirea întregii legislații ?!

Consiliul legislativ are gata întocmite proiecte de c.vil, comere., proc. civ., și ni s'ar putea obiecta că ar fi suficient să facem ca parlamentul să adopte proiectele întocmite. Răspundem la aceasta : proiectul c. penal n'a fost depus pe biroul corpurilor legiuitoare dinainte de 1928 ? și totuși nici nu s'a luat în discuție în parlament până astăzi. În legislatura trecută — după 5 ani dela depunerea lui, — proiectul s'a trimis în discuția unei comisuni mixte, care i-a găsit „erori grave” și o serie de „imperfecțiuni”.

Deci pe această cale, opera de unificare complectă integrală... este anevoioasă și încă departe de a se înfăptui. Pe de altă parte toată lumea relevă neajunsurile diversității de legislație și cere unificarea.

În afară de acestea, este o chestiune de interes obștesc, național : abolirea cu un ceas mai de vreme a legilor străine cari guvernează încă o mare parte a Țării, după mai bine de 16 ani dela marele act al „Unirei”. Și astăzi se mai aplică în Ardeal legi sancționate de Regele apostolic al Ungarei, ca o amintire a unor vremuri pe vecie apuse. Pronunțările sentințelor — și în unele părți chiar execuțiile, — se fac „în numele legii”, dar care legi ? cari sunt în vigoare și azi în Ardeal : legile sancționate și promulgate de Regele apostolic..

Ca concluziune, nu ne mai rămâne decât să adoptăm imediat proiectul „Hamangiu” din Ianuarie 1932 „pentru punerea în aplicare pe tot cuprinsul Țării a legislației naționale” (din regat), rămânând ca ulterior să se introducă legile revizuite cari sunt actualmente în pregătire. Cu atât mai mult se va putea face acum, după 16 ani, când am făcut deja un pas mai înainte, prin sancționarea mai multor legi speciale cu aplicațiune peste întreg teritoriul și mai ales când s'a făcut un început cu introducerea tuturor codurilor din vechiul regat în Basarabia încă din 1928 și aceasta spre mulțumirea tuturor.

Extinderea legislației române, peste întreg teritoriul Țării, — exceptând câteva dispozițiuni transitorii și câte-va forme juridice specific locale, —

a devenit necesară și urgentă, imediat realizabilă în sensul arătat.

Față cu unele curente potrivnice contra Țării în interior și cu propaganda revizionistă, intensă și pătinașe în afară ale vecinilor maghiari, nu trebuie să răspundem cu nepăsare, în această importantă chestiune, a cărei târăgănare se exploatează moralmente în defavoarea sentimentului nostru național.

Ce vor socoti cetățenii minoritari, când văd că tot vechile lor legi îi guvernează?! Le va plăcea să nădăjduiască că forma Statului nostru este un provizorat!? Când de 16 ani unificarea legislației nu este încă îndeplinită, când pe țărâmul justiției și al „dreptului”, vechile granițe nu sunt cu totul desființate?!

Unificarea legislativă este o alcătuire monumentală, spre complectarea și desăvârșirea operii marului război de întregire a neamului, care va inspira credință și convingere tuturor, celor dinăuntru și din afară, în țaria, inutabilitatea și vejnicia neamului românesc și României Mari.

15 Noembrie, 1934.

A. SAFIRESCU

Consilier la Curtea de Apel Brașov

UN EXEMPLU DE CUM SE LEGIFEREAZA LA NOI

Art. 5 par. 1 și 2 legea timbrului din Aprilie 1927, prevede că la judecătorii se pot introduce două feluri de acțiuni „*la cari nu se percepe timbru proporțional*”: a) acțiunile „cu caracter patrimonial” până la valoarea de 5000 lei inclusiv și altele asimilate acestora și enumerate în paragraful 2 din art. 5.

După ce prin legile modificatoare din Ianuarie 1929 și Iulie 1929, taxele de timbru au fost majorate, intervine în Iulie 1929 legea pentru accelerarea judecăților — Monit. Oficial 150 — și, prin art. 54 al. 4, înlocuiește dispozițiunile din al. 1 și 2 art. 5 legea timbrului, cu următoarea dispozițiune: „*în acțiunile la cari nu se percepe timbru proporțional, se vor percepe drept taxe o sumă reprezentând de atâtea ori taxa de timbru prevăzută în art. 5 par. 2 din legea timbrului, câte părți sunt în proces.*”

Când mai multe părți au un reprezentant sau mandatar comun, vor fi socotite ca una singură”.

Iar ca să nu mai rămână nici o îndoială că această dispozițiune este generală — și nu numai pentru uzul tribunalelor, cum în principiu este legea accelerării — ultimul alineat al art. 54 adaugă: „*dispozițiunile acestui articol se aplică deopotrivă și la procesele de competența judecătoriilor de ocol*”.

Din citarea acestor texte, un lucru se desprinde clar și categoric: că dispozițiunile paragr 1 și 2 din art. 5 legea timbrului, au fost desființate și înlocuite cu un sistem nou de taxare preconizat în alin. 4 art. 54 legea accelerării.

Să presupunem o acțiune cambială sau în revendicare — *acțiuni cu caracter patrimonial* — introduse la judecătorie după majorarea taxelor cu 10 și 20 la sută și înainte de legea accelerării, cu valoarea până

la 5000 lei. Cum se timbrau? Cu timbru fix de 27 lei, iar copiile ce se înmânează părților cu timbru de.

Dar după ce legea accelerării a înlocuit textele paragrafului 1 și 2 din art. 5 legea timbrului? Se timbrau cu de atâtea ori taxa de timbru prevăzută în art. 2 paragr. 2 câte părți erau în proces, adică de atâtea ori câte 27 lei, plus 27 lei pentru originalul dela dosar.

În Martie 1934, intervine legea pentru modificarea unor dispozițiuni din legea timbrului și impozitului pe acte și fapte juridice, cu următoarea dispozițiune: „*dispozițiunile din alin. 4 art. 54 legea accelerării judecăților din 11 Iulie 1929, privitoare la timbrarea acțiunilor la care nu se percepe timbru proporțional, se abrogă*”. Și în fine, altă dispozițiune a acestei legi: „*acțiunile intentate conform legii contenciosului administrativ, acțiunile cari nu au caracter patrimonial, etc., se vor timbra :*

„la judecătorii 60 lei,

„la tribunale 200 lei,

„la Curți 300 lei”.

Deci, pe de o parte se abrogă textul alin. 4 din art. 54 legea accelerării, care la rândul lui desființase al. 1 și 2 din art. 5 legea timbrului și se introduce pe de altă parte o normă nouă, dar numai pentru acțiunile cari nu au caracter patrimonial.

Ce vom face cu acțiunile cari au caracter patrimonial, până la valoarea de 5000 lei și cari se timbrau cu de atâtea ori 27 lei câte părți erau în proces, potrivit textului din art. 54 alin. 4 legea accelerării? Astăzi textul acesta este abrogat. Putem spune că prin abrogarea lui s'a reinviat vechea dispoziție dn alin. 1 art. 5 legea timbrului? Categoric nu. Un text înlocuit prin altul, deci desființat, nu mai poate reinvia fără o manifestare expresă a legiuitorului, concretizată într'o dispoziție de lege.

Și iată cum se vedește și de data aceasta, ușurința și graba cu care se legiferează la noi.

Până la îndreptarea greșelii, vom întâlni desigur acțiuni de natura celor arătate mai sus, fără niciun timbru pe ele.

Dreptul de acționare îl au nu din legea timbrului. Obligația de timbrare o au numai dacă legea timbrului o prevede.

N. D. NAGU
Avocat

LUI DIMITRIE N. MICESCU

Între multiplele splendori din căminul tău, am găsit într'o zi „*Les multiples splendeurs*” ale lui *Emile Verhaeren*,

Mi-ai citit cu sete de viață și de ideal „*Le Passeur d'Eau*”. Te-ai entuziasmat de apologia drumurilor, care cunosc totul și fericire și tristețe și doliu. Ele duc spre biserică și în spre cimitir.

Sorbeai parcă din forța tumultoasă a viului fluid și viu al „vânturilor” care, înainte de a se infiltra în om, cuprind lumea întreagă.

Și făuream planuri de viitor.

Nu mai fâlfâiau deasupra pământului aripele roșii ale războiului.

Voiam să reconstruim prin muncă dezastul care se abătuse asupra noastră și am creiat „Partidul Muncii“.

Dimitrie Micescu s'a ales deputat la 1920. Se ocupase de problemele muncitorești și cooperative. A fost raportorul legii, „Contractul de Muncă“ pe care o supuneam parlamentului de atunci.

Dar politica nu-l pasiona și el era un om pasionat.

Motfo la tehnica lui juridică au fost cuvintele lui François Génys: „Il faut chercher en dehors et au dessus des faits; la loi de leur harmonie“.

Avocat! De la spovedania clientului până în sala de ședință, câtă distanță câtă muncă! Să înțelegi ce s'a spus, să ghicești ce nu s'a spus, să degajezi esențialul, să arunci ce-i de prisos, să faci istoricul procesului, să explici rațiunile, să arăți, mobilul, să valorifici scuzele și apoi să evidențiezi principiile, să cauți precedentele, să le comentezi și să le pui în concordanță cu speța.

Și ce rămâne din geniul creator și arta avocatului? Doar golul, pe care-l lasă în palatul de justiție printre colegii săi, înscriși în baroul, în numele căruia rostesc aceste cuvinte.

Oamenii sunt interesați și în acțiune și în repaos. Și în repaos, tu voiai să ai senzația luptei. În sufletul marinarului vântul domnește întocmai ca la credincioși, ideia unui Dumnezeu.

Nemărginirea lui îi exprimă o taină nepătrunsă, o izbucnire religioasă.

Ai vrut să cunoști marea în largul ei. Asemenea vieței, munții aceștia de apă se tot duc gonind din greu, munții despărțiți prin văi ce se schimbă din clipă în clipă. Aci pline, aci izbindu-se iarăși. Ai înțeles taina neștiutoare, puterea mândră și înfricoșătoare a valurilor.

La puntea de comandă, în palatul de Justiție, te-a cuprins valul uriaș, te-a acoperit cu brațele lui ca și cum ar fi sfâșiat yachtul vieții tale, părând că te cufundă, că te înecă, pradă cucerită, învinsă.

Nu! între suspinele și regretele noastre, ca și în gemetele catargelor tu ai dat drumul pânzelor care se ridică în întineric, largi și încremenite ascunzând cerul și stelele.

În setea ta de apă și soare, de nori și de stânci, te leagănă, te poartă și te amorțește valul pornind spre țarmul amurgurilor ferice asemenea flăcărilor care se întind peste tot cuprinsul rostogolind grămezi de nori.

Acolo e pace, e liniște!....

GR. L. TRANCU-IAȘI

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE S. I-a

Audiența dela 3 Iulie 1934

Președinția d-lui E BĂNESCU Consilier

Jacques Corbu cu Constantin Tonegaru

Decizia Nr. 745 Dosar Nr. 765/1934

Apel. Ce trebuie să cuprindă petiția de apel. Formalități. Care din ele sunt substanțiale. Când actul de procedură se declară nul. Art. 326 și 735 alin. 3 proc. civilă.

Art. 326 proc. civ. prevede că apelul se va face prin petițiune la care se va alătura copie după hotărîrea sau dispozițiunea hotărîrei apelate, iar în petiție se va arăta numele, pronumele, profesia și domiciliul apelantului și pârîtilui, precum și mijloacele de apel. Acest text însă nu determină care din aceste formalități sunt substanțiale și prescise sub sancțiunea nulității, iar art. 735 alin. 3 proc. civ., precizează că actele de procedură se declară nule numai dacă unele este formal prevăzută de lege.

Când deci în petiția de apel se indică elemente suficiente prin cari să se identifice atât părțile, cât și obiectul litigiului, împrejurarea că partea omite să menționeze numerile hotărîrilor ce se atacă și data uneia din aceste hotărîri, nu poate să atragă anularea apelului.

S'au oscultat recurentul prin d-nii av. N. Marian și N. Petrescu; și intimatul prin d-l av. Ionescu Dobrogeanu.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Jacques Corbu în contra sentinței Tribunalului Ilfov s. II-a Nr. 893 din 1934:

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că intimatul Constantin Tonegaru a chemat în judecată pe recurent cerând să ge obligat a-i plăti suma de 45.000 lei onorariul său pentru serviciile ce --a prestat ca avocat;

Că această acțiune a fost admisă de judecătorul de ocol, iar tribunalul prin sentința atacată a anulat apelul făcut de recurent prin procuratorul său N. Marian, avocat din București;

Că, pentru a da această soluțiune, tribunalul discutând incidentul ridicat de intimat cu privire la neregularitatea și nulitatea apelului, constată din examinarea petițiunii de apel că nu se indică domiciliul apelantului, ci numai al procuratorului; că, prin petițiunea de apel, partea arată numai ziua când a fost pronunțată încheierea atacată, fără să menționeze însă numărul ei sau dosarul în care a fost dată; că nu indică nici numărul cărții de judecată în contra căreia a declarat apel și nici măcar ziua când a fost pronunțată și în fine nu a alăturat nici copii după hotărîrile atacate spre a fi comunicate părții adverse;

Că apoi tribunalul, întemeindu-se pe art. 326 proc. civ., motivează că prin acest text legiuitorul a voit ca prin cererea de apel să se identifice în mod cât mai precis părțile din proces cât și obiectul cererii; că în speță, apelul este neregulat făcut, nu conține toate elementele cerute de lege pentru identificarea părților, a cauzei ce formează obiectul judecării și nici identificarea hotărîrilor ce s'a înțeles a se apela, mai ales că intimatul arătând că între părți există mai multe procese, identificarea devenea mai problematică; că întrucât legea nu prevede posibilitatea complectării unui atare apel la ziua judecării sau la un alt termen, tribunalul conchide că apelul trebuie anulat.

Văzând motivele de casare:

Exces de putere, violarea art. 326 și 735 proc. civ., nemotivare și omisiune esențială, întrucât tribunalul a anulat apelul meu, pe motiv că nu am indicat domiciliul meu, ci numai al procuratorului meu, numărul încheerii și al dosarului în care această încheiere a fost dată, numărul și ziua când cartea de judecată apelată a fost pronunțată și nu am depus copii după încheiere și hotărîrea apelată și nu le-am comunicat intimatului, atunci când art. 326 proc. civ., la care se referă tribunalul, cere ca petiția de apel să cuprindă numai numele, pronumele, profesia și domiciliul apelantului și al părții și mijloacele de apel, ceea ce petiția mea de apel cuprinde. Art. 735 proc. civ. limitează cazurile de nulitate și judecătorii nu pot crea forme pe cari să le împună împričinaților sub pedeapsă de nulitate, după cum a făcut tribunalul în speță.

Exces de putere și nemotivarea consistă în aceea că tribunalul se mulțumește a spune că adversarul meu a arătat că între noi ar mai fi existat alte procese în loc de a verifica, stabili și constata el însuși pe bază de acte, această afirmațiune a adversarului meu. Omisiunea esențială consistă în aceea că eu am invocat mențiunea numelui și a pronumelui părților din petițiunea mea de apel pentru a evidenția identificarea încheerii și cărții de judecată ce am înțeles a apela. Tribunalul însă omite a se pronunța asupra acestei apărări a mea, omisiune care este esențială, căci era de natură să schimbe soluția pricinii.

Considerând că art. 326 proc. civ. prevede în primele două aliniate că apelul se va face prin petițiune la care se va alătura copie după hotărîre sau dispozitivul hotărîrii apelate și că petiția va cuprinde numele, pronumele, profesia și domiciliul apelantului și al părții, precum și mijloacele de apel;

Considerând că citatul text nu determină care din aceste formalități sunt substanțiale și prescrise sub sancțiune de nulitate, iar art. 735 alin. 3, procedura civilă, precizează că actul de procedură se declară nul numai dacă nulitatea este formal prevăzută de lege;

Că, așa dar nu se poate anula un apel pe simpla considerațiune că nu s'a indicat domiciliul apelantului și pentru că nu s'a alăturat copie după hotărîre sau dispozitivul hotărîrii atacate;

Că de asemenea împrejurarea că partea omite să menționeze numerele hotărîrilor ce atacă și data uneia din aceste hotărîri, nu poate să atragă anularea apelului, dacă, precum este în speță, petițiunea cuprinde elemente suficiente cari să permită identificarea cu certitudine a părților din proces, cum și obiectul asupra căruia poartă hotărîrile atacate;

Că, într'adevăr, în speță, recurentul nu a indicat în petițiunea de apel numerele hotărîrilor și data uneia din ele, în schimb însă a arătat ziua când a fost pronunțată una din aceste hotărîri, instanța care le-a pronunțat, numele părților, obiectul asupra căruia a intervenit hotărîrea dată, motivele de apel, prin urmare toate aceste mențiuni făceau posibilă identificarea părților și a procesului ce fusese soluționat prin hotărîrea primei instanțe;

Că afirmațiunea simplă a intimatului relativă la existența și a altor procese ce ar avea cu recurentul, nu putea să justifice concluziunea că identificarea ar deveni „problematică” atât timp cât în sprijinul acestei afirmațiuni intimatul nu adusesese nici o dovadă;

Că față de cele ce preced, urmează că tribunalul, judecând contrariu, a comis un exces de putere, nemotivare și omisiune esențială și a violat art. 326 și 735 proc. civ., așa că motivele de casare fiind întemeiate, recursul câtă să fie admis, trimitându-se afacerea înaintea aceleiași instanțe pentru o nouă judecată cu cheltueli care, prin apreciere, se fixează la suma de 3.000 lei;

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III a

Audiența dela 12 Iunie 1934

Președinția d-lui D. G. LUPU Preșident

*Ministerul de finanțe cu Soc. An. Etablissements Mottes
Bossut fils*

Deciziunea Nr. 1182 Dosar Nr. 96/934

Intrepozite vamale. Mărfuri depozitate. Incendiu. Forță majoră. Dacă Administrația Intrepozitelor Vamale este exonerată de răspundere? Art. 1083, 1601 cod. civ., art. 455, 456 și 450 cod. com. Art. 32 din regulamentul pentru administrarea intrepozitelor vamale.

1. — *Atât debitorul în obligațiunile luate, cât și depozitarul pentru stricăciunile și pierderile suferite, sunt exonerati de răspundere în cazul când neîndeplinirea obligațiunii s'ar datoră unui caz fortuit sau de forță majoră.*

Dela acest principiu care nu este de ordine publică, se poate derogă atât prin convențiunea părților expres manifestată cât și prin lege.

Această derogare devine imperioasă și legală atunci când deponentul și-a asigurat lucrurile către depozitar, de oarece, în asemenea caz, răspunderea pentru cazurile de forță majoră fiind elementul de însăși esență contractului de asigurare, potrivit art. 455, 456 și 450 cod. com., asiguratorul depozitar trebuie să răspundă de toate pierderile și stricăciunile ce se întâmplă lucrurilor asigurate din cazuri fortuite sau forță majoră pentru care și-a luat răspunderea.

2. *Art. 32 din Regulamentul pentru administrarea intrepozitelor vamale, prevăzând o taxă de asigurare pentru caz de incendiu, iar Administrația vămilor trebuie să asigure la o societate de asigurare mărfurile introduse în depozit, ea rămâne răspunzătoare către proprietarul mărfii de pierderile totale sau parțiale provenite din cauza incendiului, cum este în speță, chiar când rezultatul incendiului s'ar datoră unei împrejurări de forță majoră.*

Așa dar, în speță, Ministerul de finanțe răspunde față de intimatul întrepozitat asigurat de întreaga valoare a mărfurilor care i-au pierit prin incendiul datorat cazului de forță majoră sau fortuit și nu mai este necesar ca Ministerul să facă dovada forței majore care nu-l poate libera cu nici un chip de responsabilitate și plata daunelor.

Curtea,

S'a ascultat d. avocat Traian Ionescu în dezvoltarea motivelor de casare, iar d. avocat Săvulescu în combateri, ambele părți cerând cheltueli.

Deliberând,

Asupra recursului introdus de Ministerul de finanțe împotriva deciziunii nr. 192 din 15 Noembrie 1933 a Curții de apel București secția I-a:

Văzând motivul de recurs astfel formulat:

Violaarea art. 1601 cod. civ. a art. 1083 cod. civ., greșită interpretare a art. 32 din regulamentul întreprinderilor vamale. Exces de putere.

Am cerut Curții apelative să ne admită proba cu martori și o expertiză tehnică, spre a dovedi că Ministerul — organele vamale — a luat toate măsurile de precauțiune pe care tehnica le pune la îndemână spre a face o instalație electrică fără casur și că incendiul provenind dintr'un scurt circuit, pe care organele vamale nu l-au provocat și nici nu-l puteau împiedica, deci ne aflăm în fața unui caz de forță majoră, care conform art. 1083 și 1601 cod. civ., apără Ministerul de obligația desdămurii.

Curtea de fond socotește dovezile cerute ca inutile, interpretând greșit art. 32 din regulamentul întreprinderilor vamale din 1905 și violând cu exces de putere textele art. 1083 și 1601 cod. civ.

Având în vedere că, Curtea de apel prin deciziunea supusă recursului a respins ca nefondat apelul introdus de Ministerul de finanțe contra sentinței nr. 1726 din 1933 a tribunalului Ilfov s. II-a com., prin care s'a admis acțiunea intentată de soc. Etablissements Moties Bossut Fils, obligând numitul Departament să restituie reclamantei mărfurile ce sus-numita a întreprins în întreprinderile din București, Vama întreprinderi București din cal. Rohovei în magaz. C 3 conștând în fire de lână în lăzi arătate în dispozitivul menționatelor sentințe, iar în caz de refuz sau neputință din partea părții de a restitui aceste mărfuri, să plătească reclamantei suma de 539.256 franci francezi și suma de 12.784,51 dolari americani U. S. A. sau echivalentul în lei la cursul zilei ce reprezintă valoarea lor și procente comerciale aferente la sumele de mai sus, cu începere de la 15 August 1930 până la achitare.

Având în vedere că, înaintea Curții de apel, pe lângă alte obiecțiuni, Ministerul de finanțe a susținut în legătură cu motivul de recurs, că incendiul care a distrus lucrurile reclamantei, a provenit dintr'un scurt circuit electric, care constituind un caz de forță majoră îl exonorează de restituirea lor sau plata de daune conform art. 1601 cod. civ. și a cerut admiterea probei cu martori și expertiză spre a dovedi buna stare a instalației electrice la epoca când s'a întâmplat sinistrul; că, însă, această probă a fost respinsă ca inutilă de Curte pe considerațiunea că, în orice caz, chiar dacă s'ar dovedi că incendiul se datorește unei forțe majore, încă Ministerul de finanțe nu poate pretinde exonerarea de răspundere pentru valoarea mărfurilor distruse de incendiu, de oarece art. 32 din regulamentul pentru administrarea întreprinderilor vamale, prevede categoric că administrația vămilor reasigură la o societate mărfurile introduse în întreprindere rămânând răspunzătoare către proprietarul mărfii de pierderile totale sau parțiale provenite din cauza incendiului;

Având în vedere că, prin motivul enunțat, recurentul Ministerul de finanțe, pretinde că instanța de apel socotind că, potrivit art. 32 din regulamentul pentru administrarea întreprinderilor vamale, Ministerul răspunde pentru lucrurile întreprindute și în cazul când acestea au pierit printr'un incendiu rezultat dintr'un caz fortuit sau de forță majoră, prin aceasta ar fi comis un exces de putere, greșită aplicare și violare de lege, de oarece numitul text din regulament nu trebuie și nici nu poate fi interpretat decât în conformitate cu principiile constante din materia obliga-

țiilor și depozitului — art. 1083 și 1601 cod. civ. — adică administrația vămilor — respectiv Ministerul de finanțe — răspunde de incendiu atâta timp cât nu există o cauză de exonerare, forță majoră;

Că, deci greșit conchide recurentul, i s'ar fi respins dovada cu martori pentru a proba cazul de forță majoră, care îl libera de răspundere;

Considerând că, deși este constant în drept că, atât debitorul de obligațiuni luate cât și depozitarul pentru stricăciunile și pierderile suferite, sunt exonerati de răspundere în cazul când neîndeplinirea obligației s'ar datoră unui caz fortuit sau de forță majoră, totuși nu este mai puțin adevărat că, delacelast principiu care nu este de ordine publică, se poate deroga atât prin convențiunea părților expres manifestată cât și prin lege; că această derogare devine imperioasă și legală, atunci când deponentul și-a asigurat lucrurile către depozitar, deoarece în asemenea caz, răspunderea pentru cazurile de forță majoră fiind elementul de însăși esența contractului de asigurare, potrivit principiilor fundamentale în materie — art. 455, 456 și 450 cod. com. — asiguratorul depozitar trebuie să răspundă de toate pierderile și stricăciunile ce se întâmplă lucrurilor asigurate din cazuri fortuite sau forță majoră, pentru care și-a luat răspunderea;

Că, în legătură cu aceste principii, urmează a se examina art. 32 din regulamentul pentru administrarea întreprinderilor vamale, spre a se vedea față de dispozițiunile ce le cuprinde, care este natura și efectul responsabilității Ministerului de finanțe pentru mărfurile întreprindute în magaziiile administrației întreprinderilor;

Având în vedere că, în conformitate cu citatul text din regulament întreprinderii de îndată după verificarea mărfurilor declarate pentru întreprindere, plătesc administrației întreprinderilor o taxă de asigurare (anume arătată) pentru caz de incendiu, iar administrația vămilor reasigură la o societate de asigurare mărfurile introduse în depozit și rămâne răspunzătoare către proprietarul mărfii de pierderile totale sau parțiale provenite din cauza incendiului; că de aici rezultă că, între depozitar și întreprindut cum este cazul în speță — intervine pe lângă un contract de depozit cu plată, dar și un contract de asigurare contra incendiului pentru lucrurile întreprindute, potrivit căruia precum și regulilor arătate în materie de asigurare, Ministerul de finanțe în calitate de depozitar asigurator, își ia asupra-si întreaga răspundere antrenată de diversitatea riscurilor incendiului și ca atare este ținută a plăti daune către întreprindut, — după cum de altfel s'a și obligat prin art. 32 — provenite din arderea lucrurilor întreprindute în astfel de condițiuni, chiar în cazul când incendiul ar fi rezultatul unei împrejurări de forță majoră;

Că aceasta fiind interpretarea art. 32 din regulamentul citat — ce nu este contrazisă, ci dimpotrivă confirmată de principiile de drept și întrucât, în speță, este necontestat că mărfurile a căror valoare s'a cerut prin acțiunea de față, au fost întreprindute cu toate formele legale și asigurate în conformitate cu textul citat, în asemenea împrejurări, Ministerul de finanțe răspunde față de intimatul întreprindut asigurat, de întreaga valoare a mărfurilor cari i-au pierit prin incendiul datorat cazului de forță majoră sau fortuit și deci nu mai este necesar ca Ministerul să

producă dovada forței majore, care nu-l poate libera cu nici un chip de responsabilitate și plata daunelor:

Că așa fiind, Curtea de apel respingând în baza principiilor arătate, ca inutile și neconcludente probele pretinse de recurent spre a dovedi forța majoră în incendiul care a distrus mărfurile intimitei, nu a comis nici un exces de putere, violarea art. 1083 și 1601 cod. civil sau greșită aplicare și interpretare a art. 32 din regulamentul pentru administrațiunea întreprizitelor vamale și în consecință motivul devine neîntemeiat iar recursul urmează a se respinge, acordându-se intimitei 5.000 lei cheltueli de judecată,

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL CHIȘINĂU SECȚIA I

Audiența de la 18 Ianuarie 1930

Președenția D-lui CONST. GEORGESCU, consilier
Decizia Nr. 19

Smintire de minte. Atacarea actelor săvârșite în această stare. Dovada ei între părțile contractante și moștenitorii lor.

Moștenitorii nu pot ataca actele autorului lor pentru motiv de smintire de minte, decât în cazul când s'ar fi pronunțat ori cerut punerea sub interdicție a autorului încă din timpul vieții acestuia, sau dacă starea de smintire ar rezulta din însuși actul atacat.

În legea rusă, simulațiunea convențiilor constatate prin acte scrise săvârșite sau autentificate, conform legii notariale, nu poate fi dovedită de către părțile contractante decât prin în contra înscrîs; moștenitorul care atacă un act simulat întemeindu-se numai pe calitatea lui de fiu legitim al vânzătorului, este ținut la aceiași probă; numai în cazul când fiul legitim se prevalează de calitatea de fiu rezervatar și ar pretinde că i s'a atins rezerva (falqidion), prin acel act, devine terț, față de autorul său, în care caz poate învoca orice mijloace de dovadă.

Curtea,

Asupra apelului introdus de Volf Reznic și Șeindlea Pincev ambii din orașul Chișinău, în contra sentinței civile nr. 687 din 1929 a tribunalului Lăpușna s. II, prin care li s'a respins ca nedovedită acțiunea intentată contra lui Șulim Reznic și Gherș Reznic, pentru anularea actului de vindere-cumpărare întărit de primul notar al tribunalului Lăpușna la 20 Aprilie 1928 și trecut în registrul actelor întărite pentru circ. III a orașului Chișinău, la pagina 273 nr. 69 din 1928.

Văzând actele din dosar, probatoriile aduse de ambele părți, susținerile orale și concluziile scrise ale părților;

Considerând că din toate acestea rezultă următoarele:

În fapt: La 7 Aprilie 1928, autorul părților litigante, Mordeo Reznic vinde un imobil ce-l avea în Chișinău, fiilor săi Șulim și Gherș Reznic cu 120.000 lei, prin act notarial săvârșit la notarul public B. Epure și operat de primul notar al tribunalului Lăpușna în registru respectiv la nr. 273 pagina. sub nr. 69 din 1928.

La 15 Aprilie același an, vânzătorul imobilului încetează din viață; la 10 Iulie 1928 fiii săi Volf Reznic și Șeindlea Pincev intentează acțiune în anulare a actului înaintea tribunalului Lăpușna, contra celor doi cumpărători pentru următoarele motive:

a) Defunctul în momentul instrumentării actului se află în completă lipsă de luciditate.

b) Vânzarea intervenită între autorul reclamanților și cei doi cumpărători era o vânzare fictivă, mascând o donațiune deghizată.

Considerând că tribunalul Lăpușna, bazându-se pe martorii admiși pentru a face dovada acestor puncte, cum și dovezile scrise dela dosar respinge acțiunea ca nedovedită, întrucât cu martorii propuși reclamații n'au reușit să facă dovada nici unuia din temeiurile pe cari se întemeia reclamațiunea.

Considerând că în apel reclamații susțin în totul motivele din acțiunea principală, adăugând că greșit tribunalul respinge acțiunea ca nedovedită, întrucât reclamații, fiind terți în dovedirea simulațiunei instanța se putea întemeia în afară de depunerile martorilor și pe prezumțiuni destul de puternice rezultând din desbateri, așa: intervalul scurt dintre data încheierii actului și între epoca decesului vânzătorului, relevând un discernământ slăbit, disproporția dintre prețul vânzării și valoarea reală a imobilului, neachitarea prețului în momentul vânzării și negăsirea nici unei urme din acel preț în locuința vânzătorului la data morții, instrumentarea actului într-o Sâmbătă deși vânzătorul era om evlavios care evita să semneze într-o zi de sărbătoare.

În drept: Asupra primului motiv de nulitate a actului de vânzare rezultând din lipsa de luciditate și discernământ a vânzătorului în momentul confecționării lui.

Considerând că, în conformitate cu art. 449 din cod. civ. rom., introdus în Basarabia prin decretul-lege nr. 2743 din 2 Iulie 1916, actele săvârșite de o persoană nu pot fi atacate de moștenitorii săi în urma morții acesteia, pentru motiv de smintire de minte, decât în cazul când interdicțiunea acelei persoane fusese pronunțată sau numai cerută înaintea încetării sale din viață, ceiace nu se constată în speță, iar reclamații nici nu susțin că starea de emintire a minții ar rezulta pentru vânzător din cuprinsul actului săvârșit.

Considerând că prima instanță, cu toată opunerea părților, a admis prin jurnalul nr. 3027 din 16 Aprilie 1929, ca reclamații să facă dovada cu martori că vânzătorul nu era perfect lucid și conștient la facerea actului, totuși din partea ambelor părți și în special din depunerile notarului public B. Epure, care a instrumentat actele la domiciliul vânzătorului și a lui Metz, Medicul curant al vânzătorului, ascultați în ședința publică dela 22 Mai 1929, rezultă că acesta era cu minte sănătoasă atât în momentul încheierii actului cât și în tot decursul boalei, întrucât defunctul suferea de miocardită, boală care nu are nici o înrăurire asupra stărei mintale a bolnavului.

Că prin urmare în nici un caz, nu se poate lua în considerațiune motivul de anulare a actului pentru lipsa de luciditate sau discernământ, care nu este desvoltat nici în motivele de apel și nici susținut oral de apelanți, formând numai una din prezumțiunile pe care își bazează apelanții temeiul simulațiunei.

Asupra susținerii că actul de vindere-cumpărare al defunctului ar fi un act fictiv, făcut prin simulațiune, ascunzând în realitate o donațiune.

Considerând că apelanții reclamații ținând să dovedească că vânzarea ascunde o donațiune, actul atacat nu poate fi privit ca un act de vânzare lipsind elementul prețului, ci ca un act deghizat și deci din acest punct de vedere urmează a fi pusă discuțiunea.

Considerând că pentru dovedirea simulațiunei reclamații, deși copiii vânzătorului, însă considerându-se că sunt terți atât înaintea primei instanțe, unde li s'a admis martori ca să facă dovada simulațiunei, cât și în apel, au susținut admisibil nu numai dovada cu martori, dar și aceia a prezumțiilor, cu care să facă dovada că actul de vânzare din proces este un act deghizat ascunzând în realitate o donațiune.

Considerând că în principiu, în procedura civilă rusă, sub

împeriul căreia s'a încheiat actul atacat în simulațiune, părțile contractante nu pot cere să facă dovada cu martori, sau prezumțiuni în potriva actelor scrise, săvârșite sau autentificate conform legii notariale, aceste acte făcând dovada între părțile contractante până la înscrierea în fals, conform art. 410 pr. civ. rusă, neadmițându-se să se facă dovada simulațiunii în regimul procedurii civile ruse, ca și în legiuirea română, decât prin contra înscriere.

Considerând că actele încheiate de o persoană, fiind opozabile tuturor moștenitorilor săi, rezervatari sau nu, urmează că și aceștia din urmă nu vor fi admiși a face dovada simulațiunii unui act încheiat de autorul lor, decât sub rezerva acelorași condițiuni de probe scrise, cari se cer și autorului lor.

Considerând că în speță apelanții bazându-se în acțiunea lor de anulare pentru simulațiune, numai pe calitatea lor de descendenți legitimi ai vânzătorului, nu pot face dovada simulațiunii actului instrumentat de autorul lor prin martori sau prezumțiuni, ci numai cu înscrieri în conformitate cu art. 410 pr. civ. rusă.

Că numai în cazul când în acțiunea introdusă, s'ar fi prezentat ca erezi rezervatari, susținând că prin actul de vânzare presupus deghizat s'ar aduce o atingere falchidionului garantat prin legiuirile locale basarabene (Capit. 35 paragr. 17 și 36 paragr. 13 Pravila lui A. Donici) numai atunci, reclamații ar înceta să mai reprezinte pe de căjus, devenind terții față de celelalte părți contractante, cu drepturi proprii și față de cari actul încheiat nefiindu-le opozabil, vor putea recurge la orice fel de dovezi, deci și la prezumțiuni, ca să facă dovada simulațiunii.

Că prin urmare, în lipsa unei dovezi scrise, prezumțiunile pe cari se bazează apelanții atât înaintea primei instanțe cât și în apel nu pot fi luate în considerațiune și nici discutate, fie că acele prezumțiuni ar fi trase din depunerile martorilor admiși și ascultați înaintea primei instanțe, fie că ele ar rezulta din împrejurări concomitente sau ulterior instrumentării actului.

Că prin urmare din cele expuse, reeșind că apelanții nu și-au dovedit apelul, urmează a le fi respins.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Constantin Georgescu, Curtea respinge apelul, etc.

NOTA. — Deciziunea Curții de Apel din Chișinău s. I, pe care ne-am permis s'o adnotăm, este foarte bine și documentată motivată de d-l Consilier Constantin Georgescu.

Această deciziune face o bună aplicare a principiilor de drept din codul civil român relative la anularea actelor pentru smintire de minte după moartea unei persoane, din partea moștenitorilor, cât și a principiilor din legiuirile locale basarabene, codul Andronache Donici și procedura civilă rusă referitoare la chestiunea când moștenitorii rezervatari sunt considerați ca terți față de actele autorului lor, cât și la mijloacele de probațiune ale acestor moștenitori în caz de simulațiune.

1) În principiu orice persoană se presupune că este capabilă de a face orice acte din cele prevăzute de lege, atâta timp cât nu este incapabilă, incapacitate care poate rezulta fie din imbecilitate, alienație mintală, etc. și care împiedică în totul manifestarea liberă a consimțământului, fie din lege, incapacitățile civile prevăzute de art. 950 cod. civ. și care pun pe o persoană în incapacitate juridică de a consimți în mod valabil.

Lipsa de consimțământ la facerea unui act constituie un motiv de nulitate prevăzut de art. 948 cod. civ., dacă o persoană dela care emană un act a fost

lipsită de uzul rațiunii atunci când și-a dat consimțământul, un astfel de act este isbit de nulitate care poate fi dovedită prin toate mijloacele de probă, atâta timp cât persoana despre al cărei consimțământ este vorba, este încă în viață.

Bazat pe aceste considerațiuni de drept, acela care nu este pus sub interdicție și face un act se presupune că l'a făcut în plenitudinea facultăților sale mintale, care presumție însă se poate dărâma prin proba contrarie, dacă cel interesat va putea dovedi înaintea justiției că consimțământul celui ce a săvârșit actul nu a fost valabil din unul din motivele pentru care un consimțământ poate fi viciat.

Dacă aceasta este situația din punct de vedere juridic al atacării actelor încheiate de o persoană care trăiește încă, apoi nu tot așa este în ce privește atacarea actelor pentru lipsă de consimțământ a unei persoane moarte.

În adevăr, legiuitorul pentru a nu da naștere adevărați la procese temerarii și care ar fi foarte greu de dovedit din cauza morții acele persoane și în scop de a împiedica dorințele puțin scrupuloase ale moștenitorilor și de a nu turbura memoria defunctului prin desfășurarea unui proces de nulitate bazat pe demența acestuia, a prevăzut prin art. 449 cod. civ. că actele săvârșite de o persoană nu pot fi atacate în urma morții sale, pentru motiv de smintire de minte, decât numai atunci când interdicția acelei persoane va fi fost pronunțată de tribunal sau cel puțin cerute înainte de moartea acelei persoane, sau când dovada smintirei rezultă chiar din cuprinsul actului ce se atacă.

Autorii nu sunt de acord, când este vorba de a stabili considerațiunile cari l-au determinat pe legiuitor de a lua aceste măsuri de protejire a actelor de liberalitate a unei persoane moarte. (*Laurent*, vol. V. De l'interdiction, § III nr. 324 pag. 387 *Aubry et Rau*, vol. I. De la tutelle des interdits § 127 nota 12 pag. 525; *D. Alexandresco*, cod. civ. Rom., vol. III/I nota 3, motivele derogării cuprinse în art. 449 pag. 67 și 68; *M. B. Cantacuzino*, El. dr. civ., Nr. 175, al. 2 pag. 99; *C. Hamangiu-I. R. Bălănescu, Al. Băicoianu*, Tratat drept civil, I, Nr. 1386 și 1387, pag. 753 și 754).

Din cauza redactărilor neclare și incomplete a art. 449 cod. civ. rom. se discută în doctrină și jurisprudență chestiunea dacă pe baza acestui art. se pot ataca actele defunctului pentru smintire de minte și în alte ipoteze decât cele prevăzute de lege — interdicțiune sau dacă însuși actul indică nebunia — și anume atunci când smintirea s'a manifestat numai în mod accidental și trecător, fără însă să se fi cerut interdicțiunea persoanei moarte.

Intr'o părere se susține că legiuitorul limitând prin art. 449 dreptul moștenitorilor de a ataca actele defunctului pentru motive de imbecilitate sau smintire de minte, a subordonat acest drept condițiunii de a fi cerut înainte de moarte interdicțiunea sau ca să rezulte din însuși cuprinsul actului vreun indiciu că voința autorului ar fi fost alterată, și în lipsa acestor două condițiuni, moștenitorii nu pot fi admiși să facă dovada smintirei unei persoane după încetarea ei din viață.

Majoritatea doctrinei franceze este în senzul acesta. (*Laurent*, vol. V. De l'interdiction 3. Des actes faits par un alinéé non interdit. Nr. 325 pag. 391; *Aubry et Rau*, vol. I. Nr. 127. Des actes passés en état de demence par une personne non interdite, pag. 524 Nr. 2:

M. Planiol, vol. I, Cap. III, § 1 Aliéné non interdit ni interné Nr. 2076, pag. 659 și 660 sus).

În această privință *D. Alexandresco*, (vol. III/I pag. 70 și 71), comentând art. 449 cod. civ. spune că, moștenitorii unei persoane nu pot nici odată, în urma morții sale, să atace actele ei pentru o cauză de demență decât atunci când interdicția acestei persoane a fost pronunțată sau măcar cerută în mod serios în timpul vieții sale, sau când dovada smintirii minții rezultă din însăși cuprinderea actului atacat și că dovada cu martori în afară de limita cazurilor prescrise în cod pentru a stabili stare de demență a unei persoane moarte este fără interes.

Unul din cei mai aprigi susținători ai acestui sistem este d-l *I. Gr. Periețeanu* care într'un articol publicat în *Curierul Judiciar* (Nr. 6 din 20 Ianuarie 1913), în discuția ce o face asupra aplicării și întinderii art. 449 cod. civ., se ridică contra anulării actelor *post mortem*, dacă nu s'a cerut interdicția înainte de moarte sau dovada alienatei mintale nu rezultă din însuși actul. D-sa spune că: „Cu o răbdare și o meticulozitate uimitoare, răscolind trecutul unui defunct, îi desvăluim tainele, îi vămuim conștiința ca pe niște mărfuri suspecte, îi scrutăm actele vieții, pentru a găsi în noianul lor ceea ce nu putem avea în fapta mortului, aceia ce nu se acordă de lege sau ultima voință a defunctului. Art. 449 cod. civ. se ridică ca un stâvilar amenințător între domeniul care alcătuiește trecutul unui mort și dorința puțin scrupuloasă care vrea să-i pătrundă misterul. În senzul acesta a se vedea următoarele: (*I. Gr. Periețeanu*, notă sub sent. Nr. 618 din 4 Nembrie 1914 a Trib. Ilfov s. II-a, în *Curierul Judiciar* Nr. 10 din 8 Febr. 1915; cfr. Curtea de Apel Iași s. II-a, audiența dela 27 Octombrie 1904, în majoritate, cu nota *D. Alexandresco*, în *Curierul Judiciar*, Nr. 1 din 1 Ian. 1905, pag. 3; Curtea de Apel Iași s. II-a, dec. Nr. 1 din Febr. 1907, prin care s'a respins apelul contra sentinței Nr. 305/1906 a Trib. Dorohoi, cu nota d-lui *Ștefan Scriban*, în *Curierul Judiciar*, Nr. 34 din 6 Mai 1907, pag. 271; Curtea de Apel București s. IV-a, dec. civ. Nr. 120 dela 19 Iunie 1913, în *Curierul Judiciar* Nr. 27 din 13 Aprilie 1914, pag. 227; Curtea de Apel Iași s. I-a, dec. din 9 Iunie 1920, prin care s'a respins apelul contra sent. Trib. Botoșani în *Pandectele Române*, 1922-III, pag. 24; Curtea de Apel Constanța, dec. civ. Nr. 89 din 3 Noembrie 1922, în majoritate, cu nota d-lui *I. Gr. Periețeanu*, care aprobă părerea majorității în senzul că art. 449 cod. civ. nu-și are aplicațiunea în alte cazuri decât cele prevăzute de lege, în *Curierul Judiciar* Nr. 24 din 24 Iunie 1923 pag. 377; Cas. I, dec. Nr. 1111 din 9 Noemb. 1923 și Judecătoria ocol Herța-Dorohoi, carte de judecată Nr. 75 din 6 Martie 1924, ambele în senzul că proba cu martori este inadmisibilă în afară de cazurile prevăzute de art. 449 cod. civ., cu o notă critică a d-lui *Al. Cerban*, care crede că soluția contrară e mai întemeiată, în *Curierul Judiciar*, Nr. 18 din 18 Mai 1924, pag. 282-288; Cas. I, dec. Nr. 1111 din 9 Noemb. 1923, în *Jurisprudența Generală*, 1924, sp. 290, pag. 144; în *Pandectele Române*, 1924, p. I, pag. 245 cu nota d-lui *Al. Oteteșanu*, care după ce face un examen doctrinal asupra chestiunii, găsește soluția Casației juridică, neadmițând proba cu martori pentru a dovedi starea de smintire după moarte; Curtea de Apel Craiova s. I-a, sent. dela 10 Octombrie 1923, redactată de d-l consilier Dartanian Nicolescu, cu nota *D. Alexandresco*, în *Jurisprudența Generală*, 1924, sp. 2172, pag. 1198;

Curtea de Apel Craiova, dec. Nr. 134 din 6 Iunie 1924, prin care s'a respins apelul făcut contra sent. Trib. Romanați, în *Pandectele Române*, 1925, III, pag. 67; judecătoria ocol Foltești-Covurlui, cartea de jud. dela 1 Ianuarie 1928 în *Pandectele Române*, 1928, III, pag. 117).

În senz contrar se susține de unii că această dispozițiune privind regula generală prevăzută de art. 449, adică starea obișnuită de pierderea uzului rațiunii, această excepție nu se poate aplica decât strict la cazul când este vorba de o stare obișnuită de smintire și nu se poate aplica și la alte cazuri, cum este atunci când pierderea uzului rațiunii a fost accidentală, pentru un timp scurt, în care s'a confecționat actul atacat, în care caz nici nu se poate cere interdicția și atunci nu se poate imputa moștenitorilor că n'au provocat o interdicție ce nu putea fi pronunțată.

Această părere este susținută și de *M. B. Cantacuzino* care spune că, dispozițiunea restrictivă din art. 449 cod. civ. nu se aplică după însuși formula din text decât la cazurile de demență obișnuită, singura care poate motiva o cerere de interdicție, de unde rezultă că nulitatea unui act făcut în stare de inconștiență accidentală și trecătoare se poate cere și după moartea autorului fără ca actul să conțină vre-un indiciu de demență și fără ca interdicțiunea autorului să fi fost provocată. (*M. B. Cantacuzino*, Elementele dr. civ., pag. 99).

Și în jurisprudență găsim păreri în acest sens, așa: majoritatea Curței de Apel din Iași s. II-a, 27 Octomb. 1924, compusă din Consilierii A. Gh. Hinna și M. Vișnăscu cu nota lui *D. Alexandresco*, care nu aprobă în această privință părerea minorității Curții în *Curierul Judiciar* Nr. 1 din 1905 pag. 4; Opiniunea separată a d-lui consilier *Gh. Dumitriu* dela Curtea de Apel Constanța, dec. Nr. 89 din 3 Noemb. 1922, cu nota d-lui *I. Gr. Periețeanu*, care nu aprobă părerea din opiniunea separată în *Curierul Judiciar*, Nr. 24 din 1923, pag. 380; D-l *Al. Cerban* în nota la dec. Casației I-a, din 9 Noembrie 1923 și Judecătoria Herța-Dorohoi din 6 Martie 1924, arată că într'o interpretare care se ține strict de litera legii soluțiunea admisă în hotărârile de mai sus, în senzul că art. 449 este eliminativ pare încontestabilă, totuși dacă avem în vedere caracterul excepțional al acestui art. și rațiunea de a fi a acestei dispozițiuni, ajungem la concluzia că trebuie să recunoaștem moștenitorilor posibilitatea de a ataca actele autorului pentru smintire de minte și în alte cazuri decât cele prevăzute de lege, după cum foarte bine arată minoritatea Curței de Apel Constanța în opinia separată a d-lui Consilier Dumitriu. (*Curierul Judiciar* Nr. 18 din 18 Mai 1924, pag. 285).

În legătură cu aceasta s'a decis că, deși actele făcute de o persoană nu pot fi atacate după moartea sa pentru cauză de demență, decât atunci când interdicțiunea sa a fost pronunțată sau provocată înaintea decesului sau când proba demenței ar rezulta din cuprinsul actului, totuși nu se poate interzice căutarea și examinarea împrejurărilor de fapt care au precedat sau însoțit actul și care sunt de natură a-l lumina, a-l interpreta și a decide în ultima analiză dacă este sau nu opera unui demont. (Curtea de Apel Liège, 9 Februarie 1921, în *Pandectele Române*, 1922-III, pag. 86) cu nota d-lui *Gh. M. Sescioreanu*, care observă că, dacă Curtea ar fi ținut seamă de art. 449 cod. civ. rom. adică 504 cod. civ. fran. sau dacă s'ar fi conformat Jurisprudenței anterioare, ar fi trebuit să respingă fără șovăire cererea

de anulare a reclamantului din moment ce demența invocată nu rezulta manifest din cuprinderea actului atacat, Curtea a preferat să admită ori ce mijloc de probațiune, pentru a se convinge după dreptul comun al probelor dacă actul atacat este sau nu opera unui dement.

O altă chestiune tot atât de discutată în doctrină și jurisprudență proprie legislației noastre, este tot asupra întinderii aplicării art. 449 cod. civ. și anume dacă acest art. se aplică la toate actele atât cu titlul oneros cât și cu titlul gratuit, donațiuni și testamente, sau numai la acele cu titlu oneros.

Doctrina și jurisprudența română nu sunt de acord asupra acestei chestiuni, de unii se susține că art. 449 cod. civ. prevăzând sub o formă generală că actele unei persoane încetate din viață nu vor putea fi anulate pentru smintire de minte decât în cele două cazuri expres prevăzute de lege, prin aceasta s'a înțeles de legiuitor să cuprindă sub denumirea de acte, ori ce acte fie cu titlul gratuit fie cu titlul oneros. Că și spiritul legii înlătură ori ce distincție în această privință, iar o altă considerațiune este și suprimarea din codul nostru a art. 901 și 902 cod. civ. francez care prevede că donațiunile și testamentele nu pot fi anulate pentru demență și din moment ce aceste art. nu s'au introdus în codul nostru, urmează că la noi art. 449 prin generalitatea lui și identitate de motive e aplicabil tuturor actelor fără nici o deosebire dacă sunt gratuite sau oneroase.

În Elementele dreptului civil *M. B. Cantacuzino*, la pag. 99, spune în această privință că, art. 449 se aplică în legea noastră fără nici o distincțiune la toate actele. (În senzul acesta este: *C. Hamangiu-I. R. Bălănescu* și *Al. Băicoianu*, Tr. Dr. Civ., vol. I, Nr. 1387 și 1388 pag. 754; *C. Nacu*, Dr. civ. rom., vol. I, pag. 247 și 248; *I. Gr. Periețeanu*, Asupra aplicării și întinderea art. 449 cod. civ. rom., în *Curierul Judiciar* Nr. 6 din 20 Ian. 1913 și note în *Curierul Judiciar* Nr. 10 din 8 Februarie 1915 și *Curierul Judiciar* Nr. 24 din 24 Iunie 1923; *Gh. M. Sescioreanu* notă în *Pandectele Române*, 1922-III, pag. 87; Curtea de Apel Iași s. II-a 27 Octomb. 1924, în majoritate, cu o notă de *D. Alexandresco*, care nu aprobă părerea majorității, în *Curierul Judiciar* Nr. 1 din 1 Ianuarie 1905 pag. 2; Curtea de Apel Iași s. I-a 1 Febr. 1907 cu nota d-lui *Ștefan Scriban* care deosemena nu aprobă soluția Curței, în *Curierul Judiciar*, Nr. 34 din 6 Mai 1907 pag. 270; Cas. I, dec. nr. 1111 din 9 Noembrie 1923, cu nota d-lui *Al. Oteteșanu*, în *Pandectele Române*, 1924-I, pag. 245 și în *Curierul Judiciar* nr. 18 din 18 Mai 1924 cu nota d-lui *Al. Cerban*, care în această privință este de altă părere, asupra căreia vom reveni imediat).

Soluțiunea contrară, după care art. 449 cod. civ. ca dispozițiune derogatorie dela dreptul comun n'ar fi aplicabilă și actelor cu titlul gratuit, se întemeiază pe considerațiunea că nulitatea donațiunii și a testamentului în asemenea cazuri rezultă din principiile generale ale codului civil și mai ales din art. 948 cod. civ. legiuitorul, român a omis a introduce și la noi art. 901 cod. civ. francez pentru că după părerea lui *Marcadé*, de care a fost călăuzit legiuitorul român, dispozițiunile acestui text au fost găsite ca inutile.

Doctrina franceză este aproape unanimă în senzul că art. 504 cod. civ. francez (449 cod. civ. rom.) nu se aplică la donațiuni și testamente. (*Aubry et Rau*, vol. I § 127, pag. 525 al. ultim.; *Laurent*, vol. V. De l'inter-

diction, pag. 394 Nr. 328; *Planol*, vol. I § 1, Aliéné non interdit ni interné nr. 2077-2 pag. 660).

În doctrina română, cel care a susținut la noi cu mai multă tărie această părere este *D. Alexandresco*, care este de părere că art. 449 cod. civ. nu se aplică la donațiuni și testamente, sprijinindu-se în acest senz pe *Marcadé*, vol. III, art. 901 Nr. 485 pag. 393. (*D. Alexandresco*, vol. III/1, pag. 72). De aceiaș părere este și *Al. Degrea*, vol. I, pag. 146, *Ștefan Scriban* în nota la dec. Curței de Apel Iași s. II-a din Febr. 1907 în *Curierul Judiciar* Nr. 34 din 1907 și minoritatea Curței de Apel Iași, 27 Oct. 1924, cu nota aprobativă a lui *D. Alexandresco* în *Curierul Judiciar* nr. 1 din 1905).

În jurisprudența mai recentă am găsit o singură hotărâre în senzul că art. 449 se aplică numai la actele cu titlu oneros și anume deciziunea Curței de Apel din Craiova, motivată de d-l consilier *Dartanian Nicolescu*, soluțiune care a fost aprobată de *D. Alexandresco* prin adnotația făcută acelei deciziuni. (Curtea de Apel Craiova s. I-a, 10 Octomb. 1923, în *Jurisprudența Generală* 1924, sp. 2172, pag. 1198).

S'a mai susținut, în mod izolat de altfel, de d-l *Al. Cerban*, profesor la Facultatea Juridică din București. Într'o adnotare a deciziunii Nr. 1111 din 9 Noembrie 1923 a Inaltei Curți de Casație s. I-a și a cărtei de judecată Nr. 75 din 6 Martie 1924 a Judecătorei Herța-Dorohoi, că dacă art. 449 cod. civ. se aplică indiscutabil actelor cu titlu oneros, în ce privește însă actele cu titlu gratuit acest art. nu s'ar aplica în materie de testamente ci numai la donațiuni, și aceasta bazat pe argumentul că, din modul de redactare al textului art. 449 cod. civ. se poate deduce că legiuitorul nostru n'a înțeles să aplice regula respectivă din acest text și testamentelor și prin urmare acest act de ultimă voință poate fi atacat în nulitate pentru demența testatorului după moartea acestuia fără a fi nevoie de o prealabilă punere sub interdicție. (*Curierul Judiciar* Nr. 18 din 18 Mai 1924, pag. 285; Asupra acestor chestiuni a se mai vedea: *C. Hamangiu* și *N. Georgean*, cod. civ. adn., vol. I, cu trimiterile de sub art. 449; Studii Juridice *N. Georgean*, vol. III, pag. 188; *C. Cristescu* cod. civ., vol. I, art. 449; Repert. General de Jurisprudență Română *I. Barozzi*, vol. II, pag. 436; Trib. Tarbes-Hautes-Pyrénées 9 Ianuarie 1923 cu nota redacției în *Jurisprudența Generală*, 1923 sp. 1124, pag. 470; Trib. Fălțiceni, sent. civ. Nr. 5 din 13 Ianuarie 1927 în *Jurisprudența Generală*, 1927, sp. 835 și *Pandectele Române*, 1927-III, pag. 95; Trib. Bacău, s. II-a, jurnal Nr. 5030 din Septembrie 1920, în *Jurisprudența Generală* 1924, sp. 1839, pag. 1007; Trib. Dorohoi, sent. din 10 Iulie 1926 cu nota d-lui *Al. Botez* în *Jurisprudența Generală* 1927, sp. 836 pag. 534; Trib. Ilfov, s. II-a, 19 Noembrie 1927, cu nota d-lui *N. Georgian* în *Jurisprudența Generală* 1929, sp. 293, pag. 213; Cas. I, dec. Nr. 2667 din 3 Decembrie 1929, în *Jurisprudența Generală* 1930, sp. 430, pag. 339).

*
* *

2) A doua chestiune, rezolvată de Curtea de Apel din Chișinău prin deciziunea de mai sus, a fost aceea de a se ști, când moștenitorii rezervatari, atacând un act al autorului lor ca simulat, sunt considerați ca reprezentând pe autorul lor — *les ayants cause* — și când sunt considerați ca terțe persoane, aceasta pentru a putea stabili mijloacele de probațiune ale acestor moștenitori pentru atacarea actelor săvârșite de defunct.

Este știut în drept, că efectul contractelor precum și al obligațiunilor izvorâte dintr'un contract este limitat și nu regulează decât raporturile dintre părțile contractante (art. 973 cod. civ.) prin excepție dela acest principiu general, sunt cazuri când o persoană fără să fi luat parte la un act fie personal fie printr'un reprezentant, urmează totuși a fi considerată ca fiind reprezentată în mod valabil, deci și părtaş la efectele actului, persoană care se numește în doctrină — ayants cause — spre deosebire de terți, adică acele persoane cari neluând parte la un act, rămân străine de efectele acestui act încheiat între alte părți, putând invoaca cu succes maxima — res inter alios acta, aliis nec nocere nec prodesse potest.

După principiile codului civil român, succesorii universali sau cu titlul universal, ca continuatori ai persoanei juridice a defunctului, succedând în toate drepturile și obligațiunile acestuia în virtutea unui raport ce-i leagă cu defunctul, sunt în principiu considerați ca ayants cause față de toate actele încheiate de acesta și atunci natural că nu pot avea mai multe drepturi decât autorul lor, fiind supuși deci în caz de simulațiune la aceleași reguli de probe ca și părțile contractante, neputând dovedi simulațiunea unui act decât prin contra înscris potrivit art. 1175 cod. civ.

În ce privește pe moștenitorii rezervarii, ei reprezentând pe autorul lor, vor fi considerați ca parte în actele autorului lor, care le sunt opozabile, și ca atare ei nu se vor putea folosi decât de aceleași probe pe care le-ar fi putut invoaca și defunctul, vor avea nevoie prin urmare în caz de simulațiune de probă scrisă sau de un început de probă scrisă complectată cu martorii și prezumțiuni potrivit art. 1197 și 1198 cod. civ.

În cazul însă când un erede rezervatar invoacă simulațiunea unor liberalități făcute de autorul său cu atingerea rezervei, atunci eredele rezervatar, în ce privește rezerva lucrează în numele său personal, apărându-și drepturile sale proprii recunoscute de lege, iar nu ca reprezentant al persoanei defunctului, și deci el este terț față de liberalitățile făcute de defunct sub forma simulată a unor acte oneroase în atingerea rezervei. În adevăr moștenitorii rezervarii deținând a cest beneficiu dela lege (art. 841, 842 și 843 cod. civ.) și nu dela decujus, care le conferă acest drept chiar contra voinței defunctului și numai în această situație întrucât ei înțeleg să-și valorifice dreptul la rezervă, stabilind atingerea adusă drepturilor lor prin actele defunctului, au calitatea de terți, și deci bazați pe principiul din art. 1198 cod. civ. se pot folosi și de proba testimonială pentru a stabili caracterul de liberalitate al actului fictiv, numai în măsura în care acel act atinge rezerva legală în patrimoniul defunctului.

Originea acestui drept pentru moștenitorii rezervatari, de a ataca actele de liberalitate ale autorului lor, care le ating rezerva, o găsim în dreptul roman, printr'o serie de legi și anume Legea Furia, Legea Veconia și la anul 714 după fondarea Romei prin legea Falcidia, s'a interzis a se pune în sarcina instituitului legate care să absoarbă mai mult de trei sferturi din partea lui și dacă aceste legate depășeau cele trei sferturi permise ele se reduceau de plin drept (acțiunea în reducere a moștenitorilor rezervatari din dreptul modern) așa încât să nu atingă quarta falcidia rezervată instituitului și chiar era pedepsit un legatar care încerca să ceară un legat care ar fi știrbit această quartă. (Lafa est itaque lex Falcidia, qua cautum est, ne plus legare licet, quam quadrantem; itaque necesse est, ut heres

quartum partem hereditatis habeat, ut ex eo quartam pars apud heredem remaneat, tres partes inter legatarios distribuatur. Si cui plus quam per legem Falcidiam licuerit legatum esse dicitur. Cod. Lib. VI Tit. 50 ad. legem Falcidiam § 2 et 3-II 22 de lege Falcidia).

Cum însă legea Falcidia era numai în favorul legatarilor testamentari, mai târziu ea a fost extinsă prin Senatus consultum Pegasianum sub Vespasian și prin constituția lui Antoniu, tuturor moștenitorilor, rezervându-li se quarta legitima, spre deosebire de quarta falcidia care era în favoarea ori cărui instituit rudă sau străin. (Lehrbuch der Institutionen des Romischen Rechtes von T. Marezoll § 224, Abzug der quarta Falcidia pag. 511).

Aceste norme referitoare la legitima și Falcidia din dreptul roman le găsim și în vechiul drept românesc și anume în Codul Calimach Capit. XIV, despre legitima, art. 965 și urm. pag. 178, Codul Caragea Capit. III, pentru moștenire, art. 33 pag. 111 și Codul Ipsilante, pentru diată, art. 2 și 3 pag. 15, precum și în legiurile locale Basarabene, Manualul Legilor sau cele 6 cărți a lui C. Harmenopulos, traducere de I. Peretz Cartea V Titlul VI. Despre Jaloba pentru diată nedreaptă art. 1674—1680 pag. 405 și Codul Andronache Donici Cap. 25 art. 17 pag. 52 și Cap. 36 art. 13 pag. 56, legiuri aplicabile în Basarabia până la data introducerii în Basarabia a codului civ. român.

Potrivit acestor texte de legi, rudele sutoare și scorbătoare pot mișca jalobă în potriua ori cui pentru că nu li se lasă legiuita parte, iar rudele de alături pot să se jeliuiscă că nu li s'a lăsat partea legiuită, numai atunci, când acea parte ar fi fost dată unor persoane netrebnice și necinslite. (Art. 175 din Armenopolos și 13 din Donici). De unde rezultă că, după aceste legiuri, ca și în legiurile moderne, moștenitorii rezervatari sunt în drept să atace actele defunctului prin care li s'ar aduce o atingere părții legiuite adică falchidionului sau legitimei.

În ce privește însă mijloacele de probațiune ale moștenitorilor în caz de atacarea actelor pretinse simulate ale autorului lor după legiurile locale Basarabene, se aplică procedura civilă rusă.

Ca unul care am aplicat această procedură ani de-a rândul în Basarabia, observ că și procedura civilă rusă referitoare la administrarea probelor se bazează pe aceleași principii riguroase pe care le cunoaștem și în dreptul civil român. În adevăr, după art. 409 procedura civilă rusă aplicabilă și azi în Basarabia, arătările martorilor nu pot fi recunoscute ca dovadă a celor fapte pentru care după lege se cere probă scrisă. Dela această regulă se exceptează cazurile când actul dresat dintr'o cauză independentă de voința împricinatului s'a pierdut, distrus sau furat dar a cărui existență și conținut pot fi dovedite în afară de martori și cu alte probe (analog cu art. 1197 și 1198 cod. civ. român) și art. 440 pr. civ. rusă după care, conținutul actelor scrise, săvârșite sau autentificate după norma stabilită nu poate fi contestat prin arătările martorilor, cu excepțiunea litigiile pentru fals (art. 1173 și 1174 cod. civ. rom.) deci în principiu, aceiași restricțiune din punct de vedere al probelor ca și în codul civil român. (Procedura civilă rusă Cap. IX Despre probe pag. 97—104 Traducere, de I. Nădejde).

În această privință procedura civilă austriacă aplicabilă în Bucovina și procedura civilă ungară aplicabilă în Transilvania, sunt călăuzite de principii

mult mai favorabile pentru părți decât codul civil român și procedura civilă rusă, după aceste legislații. proba cu martori se admite în toate procesele fără nici o restricțiune, părțile pot uza de probe scrise dacă le au însă se pot folosi tot așa de bine și de proba cu martori sau orice alte mijloace de probațiune. (Codul de pr. civ. al Transilvaniei, Traducere din limba maghiară de A. Ulvianu, Gh. Incularici și C. Ghiteanu, Cap. VIII. Probațiunea par. 270 pag. 120 și Codul de pr. civ. austriacă introdus de Dr C. Spulber. Titlul II, Dispozițiuni generale asupra probei, paragr. 272 pag. 167).

Revenind la speța ce o adnotăm, descendenții în acțiunea de anulare pentru simulațiunea actului făcut de părintele lor, au cerut aceasta nu în calitate de moștenitori rezervatari și să susție că prin actele defunctului li s'ar fi atacat rezerva (legitima sau faldhidionul) ci ca simpli moștenitorii descendenți ai autorului lor.

Ori atât în legiurea română după cum am arătat mai sus cât și în cea rusă, moștenitorii descendenți ca continuatori ai persoanei juridice a defunctului sunt considerați ca *ayants cause* față de toate actele făcute de autorul lor și deci parte și ei în aceste acte și atunci cum părțile contractante nu pot dovedi simulațiunea potrivit art. 410 pr. civ. rusă, decât prin contra înscris, urmează că nici moștenitorii lor nu se pot folosi de alte probe decât acelea de cari s'ar fi putut servi și autorul lor. Dacă acești descendenți ar fi pretins că prin actele defunctului li s'a atins rezerva, numai în acest caz ei ar fi putut fi considerați ca terți și ca consecință în această calitate în drept a se folosi de ori și ce probe, pentru a stabili caracterul de liberalitate a actelor decujusului prin care li s'a știrbit rezerva. (A se vedea următoarele din doctrina și jurisprudența română referitoare numai la cazurile când moștenitorii rezervatari pot fi considerați ca terți: D. Alexandresco, Drept civ. rom., vol. V, pag. 278 și vol. VII, pag. 166; M. B. Cantacuzino, Elementele Dreptului Civil pag. 464; C. Hamangiu, I. Bălănescu și A. Băicoianu, Tratat de Drept Civil Român, vol. II, pag. 854; C. Nacu, Drept Civil Român, vol. II, pag. 798; C. Hamangiu, N. Georgean, Cod Civ. Adn. vol. III, cu doctrina și jurisprudențele de sub art. 1175; N. Georgean, Studii Juridice vol. II, pag. 33; M. A. Demetrescu, Manual de Drept civil, Despre obligațiuni pag. 54; Al. Degré, Scrieri Juridice, Simulațiunea și fraudă vol. I, pag. 319; Trib. Ilfov s. III. sentința civilă nr. 391 din 20 Iunie 1911 în *Curierul Judiciar* nr. 5 din 19 Ianuarie 1912; judecătoria ocol Suraia-Putna, Cartea de judecată din 24 Februarie 1912, în *Curierul Jud.*, nr. 76 din 18 Noemb. 1912; Cas. I, dec. nr. 699 din 7 Decembrie 1915, în *Curierul Judiciar* nr. 38 din 26 Mai 1916 și în *Jurisprudența Română* nr. 14 din 1916 pag. 213 nr. 213; Curtea de Apel București s. II dec. nr. 98 din 18 Iunie 1914, în *Curierul Judiciar* nr. 30 din 28 Avriile 1915; Trib. Gorj s. I, sentința civilă nr. 58 din 1 Martie 1920, cu nota d-lui Al. Cerban, în *Curierul Judiciar* nr. 55-56 din 8 August 1920; Cas. I. dec. nr. 703 din 29 Decembrie 1920, în *Jurisprudența Rom.* 11 din 1921, pag. 159 nr. 130; Cas. I, dec. nr. 1429 din 27 Decembrie 1922, cu nota d-lui Al. Cerban, în *Curierul Judiciar* nr. 15 din 22 Avriile 1923 și în *Jurisprudența Română* 7—8 din 1923, pag. 233 nr. 145; Trib. Durostor sent. civ. nr. 50 din 4 Mai 1923 în *Jurisprudența Generală* 1923 sp. 1255; Curtea de apel București s. I, dec. nr. 170 din

27 Iunie 1923 în *Jurisp. Gen.*, 1923, sp. 1624; Cas. I, dec. nr. 965 din 30 Mai 1924 în *Jurisprudența Generală* 1925 sp. 35; Trib. Buzău s. I, sent. civ., din 30 Iunie 1925, în *Jurisprudența Generală* 1925, sp. 1897, adnotată de d. Traian Scriban în *Jurisprudența Generală* 1926, sp. 1181; Trib. Buzău s. II, sent. civ. nr. 340 din 10 Iunie 1925, în *Pand. Române* 1926-III, pag. 5; Judecătoria Bârca-Dolj, încheierea din 20 Noembrie 1925, cu trimiterile la doctrina franceză, a d-lui judecător I. Raicea, în *Jurisprudența Generală* 1926, sp. 132; Cas. I, dec. nr. 817 din 22 Martie 1927, în extenso în *Jurisprudența Română* 16 din 1927 nr. 242, pag. 364 și în rezumat în *Jurisprudența Generală* 1927 sp. 1781; Cas. I, 1679 din 17 Iunie 1927 în *Jurisp. Gen.*, 1927 sp. 1574; Cas. Belgiană s. I din 14 Mai 1926, cu nota d-lui av. Jean Vermeulen în *Pand. Rom.* 1927—III, pag. 31; Cas. I. dec. 817 din 22 Martie 1927, în *Pand. Române* 1928—III, pag. 1; Cas. I, dec. nr. 674 din 26 Martie 1928, în *Jurisprudența Generală* 1928 sp. 1420; Trib. Râmnicul-Sărat, jurnal din 6 Martie 1928, cu nota d-lui judecător Const. Zotta, în *Jurisprudența Generală* 1928, sp. 1545; Cas. I, 2158 din 23 Oct. 1928, în *Jurisp. Gen.*, 1929, sp. 169; Trib. Olt s. I, jurnal din 3 Martie 1929, în *Jurisp. Gen.*, 1929 sp. 1398; Trib. Fălcițeni, jurnal nr. 9318 din 11 Iulie 1929, în *Pandectele Române* 1930—III, pag. 19 și în *Jurisprudența Generală* 1930, sp. 32, pag. 23; Curtea de apel Iași s. I, 16 Avriile 1929, în *Jurisprudența Generală* 1930, sp. 52. pag. 48 cu nota d-lui Traian Scriban; Cas. I, dec. nr. 2718 din 10 Decembrie 1929, în *Jurisprudența Generală* 1930, sp. 764, pag. 601; Cas. I, dec. nr. 597 din 11 Februarie 1930, în *Jurisprudența Generală* 1930, sp. 879 pag. 696).

GH. PETRUC,
Magistrat

TRIBUNALUL BUZĂU SECȚIA II

Sedința din 20 Octombrie 1934

Președinte EMIL FURNARACHE jude-președinte

Inculpat Dobre Bejan cu Ministerul Public

Sentința corecțională Nr. 2263

Cumul de infracțiuni. Infracțiune din codul penal în concurs cu o infracțiune dintr'o lege specială. Circumstanțe atenuante. Dispozițiune restrictivă în legea specială. Cum se operează absorbțiunea. Art. 186 și 60 c. pen. și art. 4 și 18 din legea apărării ordinei în Stat.

În caz de concurs între delictul prevăzut de art. 186 c. pen. și pedeapsă cu închisoarea corecțională dela 3—5 ani și delictul prevăzut de art. 4 din legea apărării mișcării în Stat și pedeapsă cu închisoarea corecțională de la 1—5 ani, prin aplicarea circumstanțelor atenuante pedeapsa nu poate fi, față de dispozițiunile art. 18 din aceeași lege, mai mică de 6 luni de zile.

Tribunalul,

Asupra procesului penal deschis contra inculpatului Dobre I. Bejan din comuna Padina, actualmente deținut în arestul preventiv local, conform legeri micului parchet, prevăzut și pedepsit de art. 4 din legea apărării ordinei în Stat și art. 186 p. I c. p. combinat cu art. 2 din legea micului parchet toate combinate cu art. 40 cod. penal.

Având în vedere actele și lucrările dosarului, concluziunile d-lui procuror și susținerile inculpatului în apărare;

Având în vedere că din toate actele dresate cu ocaziunea cercetărilor făcute de poliția locală, se constată în fapt că în ziua de 17 Octombrie 1934 inculpatul Dobre Bejan, după ce a petrecut în cărciuma lui Costică Ciorănescu, unde a consumat băuturi, eșind dela acesta întâlnind pe stradă un evreu, pe care provocându-l, a dat loc la scandal și în urma înștiințării poliției despre acest fapt, s'a prezentat la fața locului fiind trimis de organele poliției gardianul C. Stan și Badea Agapie, cari învitatând pe inculpat să meargă la poliție pentru a curma scandalul de stradă, inculpatul a insultat pe gardieni, pe care i-a și lovit cu pumnii peste față, unuia din ei rupându-i și eghileții. Cu multă greutate a putut fi făcut inofensiv și adus la poliția locală, unde observându-se de către comisarul Ion Fotescu, care a instruit cazul, că inculpatul poartă în piept o insignă, semnul grupării Gărzii de fier, astăzi dizolvată, și cerându-i-e explicațiuni, fiind invitat totodată să o abandoneze, inculpatul a refuzat.

Considerând că inculpatul, prin comiterea acestor fapte s'a făcut pasibil în drept de penalitatea art. 4 p. a. din legea apărării ordinii în Stat și de art. 186 p. I c. p., texte cari s'au citit de d-l președinte în ședința publică și cari au următoarea cuprindere: Art. 4 l. apărării ordinii în Stat: „Se consideră infracțiuni și se pedepsesc cu închisoarea corecțională dela 1—5 ani și interdicțiunea corecțională pe același interval: purtarea chiar ascunsă de orice uniformă, costume speciale, steaguri sau orice alte embleme cari învederează participarea la activitatea unei grupări politice disolvate”.

Art. 186 p. I c. p. (urmează textul).

Având în vedere că inculpatul e dat judecății pentru două deicte de deosebite naturi și supuse la osebite pedepse și deci așa fiind, în cauză își are loc aplicația art. 40 c. pen. care deasemeni citit în ședința publică de d-l președinte are următoarea cuprindere: (urmează textul).

Având în vedere că tribunalul apreciind asupra împrejurărilor în cari s'a comis faptele, găsește că în favoarea inculpatului există circumstanțe ușurătoare prevăzute de art. 60 alin. u tim cod. pen. și art. 18 din legea apărării ordinii în Stat, articole ale căror texte citite în ședința publică, au cuprinsul următor:

Art. 60 al. ultim cod. pen. (urmează textul)

Art. 18 legea apărării ordinii în stat: Prin aplicațiunea circumstanțelor atenuante, pentru toate infracțiunile prevăzute de această lege, pedeapsa nu poate fi coborită sub jumătatea minimumului prevăzut pentru acea infracțiune.

Că dar așa fiind, față de textele de mai sus, tribunalul urmează a micșora pedeapsa.

Pentru aceste motive, condamnă pe inculpatul Dobre I. Bejan să suferă închisoarea corecțională timp de 7 luni.

Președinte: **Emil Furnarache**; asesor, **M. A. Lupescu**, supleant.

NOTA. — Sentința de mai sus a trib. Buzău pune în discuțiune trei chestiuni: 1) Poate fi aplicabil cumulul de infracțiuni (art. 40 cod. pen.), când unele sunt de drept comun și altele din legi speciale?, 2) care este situațiunea art. 18 din legea apărării ordinii în stat în sistemul cumulului? și al 3) care va fi pedeapsa în cazul aplicării art. 40, 60 c. p. și art. 18 din legea apărării ordinii în Stat?

Există cumul de infracțiuni când un autor comite mai multe infracțiuni și nu a fost condamnat nici pentru una, urmând să fie judecat și condamnat odată pentru toate.

Pentru fiecare infracțiune fiind prevăzută o pedeapsă diferită de cealaltă sau de aceeași natură ar rezulta că în cazul întrunirii lor, infractorul să suferă un număr, uneori, nesfârșit de ani.

„Ori cât de stranii soluții, zice Curtea de apel din București ar putea aduce acest sistem al absorbțiunii pedepselor, el este acel al legiurii noastre pe care l'a îmbrățișat jurisprudența în mod constant și care se impune față de dispozițiunea clară a art. 40 cod. pen. care acordă posibilitatea că cel chemat în judecată să primească o singură pedeapsă, cea mai grea, și deci și atunci când din vina organelor represive infractorului a fost judecat succesiv pentru mai multe fapte penale să execute pedeapsa, cea mai grea ce i s'a aplicat”. (C. Ap. Buc. II, dec. 187 din 1930, Bul. C. ap. 265 din 1930).

Pentru a înlătura o excesivitate legiitorului a introlul cumulului sau concursul de infracțiuni pe baza căruia i se va aplica infractorului pedeapsa cea mai grea, dacă faptele sunt de natură diferită, sau pedeapsa maximă dacă faptele sunt de aceeași natură.

Teoretic se face distincțiune între cumulul real sau material și cumulul ideal sau formal. Există cumul ideal de infracțiuni atunci când autorul a violat mai multe norme ale legii penale, însă toate având un scop unic ca o înfăptuire materială. Consiliul legislativ în proiectul noului cod penal spune că cumulul ideal se mai numește cumul de legi pe motiv că pentru'un singur fapt s'a violat mai multe texte de legi.

Cumul real este când autorul comite infracțiuni pe rând și în mod izolat, urmărind prin fiecare realizarea unui scop distinct.

Există cumul real sau material de infracțiuni și este loc la aplicarea art. 40 cod. pen. ori de câte ori infractorul urmărind scopuri deosebite, a lucrat în baza unor rezoluțiuni distincte, însoțind fiecare act în parte, care act deși a violat atunci o singură dispoziție a legii, totuși a violat-o de atatea ori câte sunt și actele repetate de infractor. (Cas. II, 8162, 22 Oct. 1928, Jur. Rom. p. 24 din 1929).

Atât în primul caz și în al doilea caz se aplică dispozițiunile art. 40 cod. pen. *Tanovșceanu* citează un exemplu elocvent, luând cazul unui factor care deschide scrisoarea pentru a sustrage bani. „Dacă factorul nu ar fi găsit în scrisoare nici un ban și deci nu mai săvârșea furtul, rămânea totuși în picioare violarea de corespondență. Pentrucă această infracțiune să poată rămânea, înseamnă că ea există și ca atare ea va continua să eixste și atunci când acțiunea comprimată va cuprinde și acțiunea de furt” (Tratat, vol. II, p. 288).

Inalta Curte a decis că întrebunțarea înscrisului falsificat de către însuși autorul falsului, nu formează două infracțiuni separate pentru a fi aplicat art. 40 cod. pen., deoarece utilizarea actului fals constituie elementul determinant prin care, ca o complectare, se consumă falsul. (Cas. s. II, 1445 din 1925 cu nota critică de *V. Dongoroz*, *Jurisprudența Generală* 361 din 1929).

Există și jurisprudențe în sensul că falsul și uzul de fals sunt două fapte separate și formează un concurs real de infracțiuni. (C. Ap. Venetia 8 Febr. 1928 *Jurisprudența Generală* 430 din 1929; Cas. it. I, 1 Iunie 1928 *Jurisprudența Generală* 684 din 1929; *V. Dongoroz* în notele din *Jurisprudența Generală* 717 din 1930 și 106 din 1929).

Falsul săvârșit pentru ascunderea unui abuz de încredere constituie un concurs real de infracțiuni. (Cas. II, 668 din 1930 *Jurisprudența Generală*, 912 din 1930).

Art. 40 c. p. se aplică nu numai când diferitele infracțiuni comise de același inculpat se judecă deodată,

dar și în cazul când ele au fost judecate deosebit și sunt de executat mai multe hotărâri condamnatoare, căci aplicațiunea acestui text este de ordine publică și nu poate fi înlăturată sub cuvânt că nu au fost invocate de condamnat cu ocazia judecării sale.

Principiul aplicării art. 40 c. p. este acelaș fie că judecata va avea loc simultan, fie că s'ar urma succesiv, căci în sistemul admis de codul penal român cerințele legii sunt de a nu se îngreuija prea mult situațiunea condamnatului prin cumularea tuturor pedepselor. Contopirea de pedepse poate avea loc și în urma mai multor condamnări definitive, este însă absolut necesar ca toate infracțiunile să fi fost comise anterior condamnățiunei.

Aplicațiunea art. 40 c. p. nu se poate face decât în sensul de a nu se atinge autoritatea lucrului judecat, iar contopirea nu se poate face decât dacă pedepsele la un loc depășesc maximumul pedepsei pronunțate pe baza art. 40 c. p. Judecarea cererii de contopire este de competența instanței care pronunță ultima condamnare, care este în măsură să vadă dacă este cazul de contopire. (Cas. S. Unite 15 din 24 Iun. 929 Cuv. Dreptății, 72 din 1930, Pand. Rom. III, 153 din 1930 și în Dreptul, II din 1929; Cas. II, 1.643 din 5 Iunie 1934 Revista penală p. 18 din 1934; Cas. II, 2.725 din 25 Nov. 1933, Rev. Pen. 19 din 1934; Cas. II, 883 din 27 Martie 1934, Rev. Pen. 17 din 1934; Cas. II, 1.643 din 1934, Gaz. Trib. 10 din 1934; Cas. II, 5.231 din 1928, *Jurisprudența Generală*, 1.008 din 1928; C. Ap. Buc., II, 187 din 1930, Bul. C. Ap. 265 din 1930).

Ca să răspundem la prima întrebare trebuie să ne adresăm principiilor generale.

Legile speciale, adică acele cari se ocupă în mod particular de o anumită materie sunt aplicabile cu preferință față de legile cu caracter general chiar posteroare, afară numai dacă acestea din urmă nu hotărăsc în mod expres contrariul. O dispozițiune din legea specială implicit abrogă dispozițiunile din legea generală. (*E. Herovanu*, Tratat pr. civ. p. 35, V. Cădere, pr. civ. p. 22; C. Ap. Cernăuți, I, 99, 17 Martie 1928, *Jurisprudența Generală* 714 din 1928; Cas. I, 1132 din 1932, Pand. Rom. 131 din 1933).

În ce privește infracțiunile din legile speciale, principiul este că acestor infracțiuni li se aplică toate regulile din partea generală a codului penal, exceptându-se cazul când legea specială ar deroga în mod expres de la regulile codului penal, iar derogările vor fi de strictă interpretare fiind vorba de dispozițiuni de ordine publică. (*Tanoviceanu*, Tratat, II, p. 153).

Legea pentru apărarea ordinii în Stat nu conține nici o dispozițiune privitoare la cumul, deci conform regulilor generale admite aplicarea art. 40 c. p.

Oricâte ori o lege specială nu înlătură principiul necumulării acest principiu va fi aplicat după cum dispun textele din dreptul comun. Principiul cumulului pedepselor se aplică tuturor infracțiunilor criminale sau corecționale cari nu sunt exceptate de lege, întrucât textul stabilește un principiu general de penalitate. (Cas. Fr. 22 Apr. 1928 în c. p. adn. de *Papadopol*, p. 30 ed. 1932, Trib. Ilfov, IV, 244 din 1923, *Jurisprudența Generală*, 55 din 1923, *Tanoviceanu*, Tratat, II, 355).

În fața acestor principii trebuie să decidem că, în speță, purtarea unei embleme politice, fapt prevăzut și pedepsit de art. 4 din legea apărării ordinii în Stat, ce se pedepsește cu 1—5 ani poate fi cumulată cu pedeapsa de ultraj, prevăzută de art. 186 c. p. și care prevede pedeapsa dela 3—5 ani închisoare corecțională.

Dacă aceste infracțiuni ar fi fost de aceeași natură (cu aceleași pedepse) pedeapsa ar fi de maximum închisorii, cum însă ele sunt diferite prin natura lor, pedeapsa va fi conform dispozițiunilor art. 40 c. p. cea care este mai grea.

Prin pedeapsa cea mai grea nu se înțelege maximumul pedepsei ci ansamblul în care se aplică, și anume, când două pedepse prevăd acelaș maximum, se va avea în vedere cea cu minimumul mai ridicat. Așa dar, din două pedepse, cea prevăzută de art. 4 l. p. ord. în Stat cu închisoarea dela 1—5 ani și cea prevăzută de art. 186 c. p. cu închisoarea dela 3—5 ani se va reține aceasta din urmă, însă și în acest caz infractorul poate să fie pedepsit cu 3, 4 sau 5 ani, pentru că în speță nu este cazul de a se aplica maximumul, faptele nefiind de aceeași natură.

Pedeapsa cea mai grea este determinată atât pentru închisoare cât și pentru amendă de singurul text al legii, care hotărăște pedeapsa cea mai grea. (Cas. fr. 14 Mai 1929, în c. p. adn. de *Papadopol*, p. 29 ed. 1932).

Pedeapsa cea mai grea pentru delictele de calomnie și lovire, prevăzute de art. 294, 297 și art. 238 al. 3 c. p. fiind cea prevăzută de art. 238 al. 3 c. p. adică închisoarea dela 15 zile la un an urmează că aceasta trebuie aplicată inculpatului pentru aceste fapte prevăzute de art. 40 c. p. (Cas. II, 3335 din 19 Dec. 1924, *Jurisprudența Generală* 272 din 1925, jud. Săveni 71 din 1924, *Jurisprudența Generală*, 176 din 1924). Rămâne dar stabilit că în speța noastră Tribunalul a avut latitudinea să-l condanune, pe inculpat la 3—5 ani.

Tribunalul a ținut însă să facă aplicațiunea art. 60 c. p.

Dacă pedeapsa de aplicat ar fi fost maximum de 5 ani, Tribunalul, făcând aplicațiunea art. 60 c. p. nu ar fi putut coborâ pedeapsa mai jos de un an, cum însă nu este cazul aplicării maximumului, art. 60 îngăduie micșorarea pedepsei dela 3—5 ani până la minimum de 15 zile și chiar mai jos.

Legea apărării ordinii în Stat permite aplicarea art. 60 c. p. însă art. 18 stabilește restricțiunea: „Prin aplicarea circumstanțelor atenuante pentru toate infracțiunile prevăzute de această lege, pedeapsa nu poate fi coborâtă sub jumătatea minimumului prevăzut de această infracțiune”.

Prin urmare, dacă ar fi fost vorba de cumul de infracțiuni din aceeaș lege dar de diferite naturi, printre cari și cea dela art. 4 cu pedeapsa dela 1—5 ani, aplicarea art. 60 c. p. ar fi făcut cu neputință coborârea sub 6 luni, iar dacă infracțiunile ar fi fost de aceeași natură, deci ar necesita aplicarea art. 40 c. p. reducerea maximumului s'ar fi oprit la 2½ ani. Aci însă avem cumulul de infracțiuni din codul penal și legea apărării ordinii în Stat.

Care este situațiunea creată de art. 18 din această lege?

Din însuși conținutul articolului 18 reese că el își are aplicațiunea numai pentru infracțiunile prevăzute de această lege.

Dispozițiunea unei legi speciale abrogă dispozițiunile unei legi de drept comun însă numai când aceste dispozițiuni sunt de aceeași natură, or în speță, hotărât lucru, art. 18 nu are tendința să înlocuiască art. 60 c. p. ci numai reglementează aplicațiunea art. 60 c. p. și numai pentru infracțiunile prevăzute de legea din care face parte și art. 18. Legea apărării ordinii în Stat are un scop bine determinat, explicat în expunerea de motive. „În fața tendințelor de dezagregare socială, în

fața mișcărilor cu caracter anarhic și terorist, fie ele de dreapta sau de stânga noi dispozițiuni de ordin legislativ se impun, spre a da puțința unei acțiuni rapide de apărarea ordinii în Stat și de înfrânarea ațățărilor primejdioase". Deaceia nici nu insistam că minimumul pedepsei în cazul nostru ar fi 1½ ani, adică jumătate din 3 ani, minimum prevăzut de art. 186 c. p. comb. cu art. 18 și 60 c. p.

De unde urmează că art. 18 nu are nici o înrăurire asupra infracțiunilor prevăzute de codul penal și măsura edictată de art. 18 nu-și va avea aplicațiunea în cazul nostru, judecat de tribunalul Buzău. Codul penal român consacră în cazul concursului de infracțiuni sistemul absorbițiunii pedepselor (major poena minore absorbet), după cum spune Consiliul Legislativ în expunerea de motive asupra noului cod penal. De unde rezultă că în cazul procesului nostru fiind vorba de două pedepse, trebuie reținută pedeapsa cea mai grea lăsând la o parte pe cea mai ușoară, ea devenind inexistentă ca fiind absorbită de cea mai grea.

Pe baza acestui cumul Tribunalul avea de aplicat pedeapsa dela 3—5 ani, iar făcând aplicațiunea art. 60 c. p. ar fi putut să pronunțe o pedeapsă până la 15 zile închisoare sau mai jos.

Dar această soluție pare un non sens.

În adevăr, dacă inculpatul ar fi fost dat judecății numai pentru faptul că a purtat emblema Gărzii de Pier dizolvate, din combinațiunea articolelor 4 și 18 din legea din 7 Aprilie 1934 și art. 60 c. p. Tribunalul nu ar fi putut coborî pedeapsa mai jos de 6 luni, dar fiindcă pe lângă acest fapt a mai bătut și doi sergenți de poliție, deci adăogându-i-se și pedeapsa dela art. 186 c. p. el poate căpăta numai 15 zile sau mai puțin. La fel i s'ar fi putut întâmpla și în cazul când pe lângă aceste două fapte ar mai fi comis încă două sau trei, de ex.: un furt, un abuz de încredere și un falș și judecat, conform art. 40 c. p. odată pentru toate, urmând a primi pedeapsa cea mai grea cu circumstanțe atenuante.

Oricât de inadvertentă și lipsită de logică ar fi această soluțiune, din punct de vedere juridic ea pare complet întemeiată.

Sunt cunoscute anumite conflicte între logică și rațiunea juridică, însă aci pare că e exagerată. Deaceia ne propunem alte soluțiuni, ca ipoteze.

Prima soluțiune o găsim, rezolvând în prealabil chestiunea care din aceste două pedepse este cea mai grea.

În principiu pot fi pronunțate mai multe pedepse, dar se va aplica una, cea mai grea. După toate regulile, expuse mai sus, cea mai grea este pedeapsa prevăzută de art. 186 c. p. care prevede 3—5 ani față de pedeapsa prevăzută de art. 4 din legea apărării ordinii în Stat, care este de 1—5 ani. Aceasta pentru că minimumul dela prima este de 3 ani pe când cel dela a doua este de un an.

Modul de cântărire a pedepselor, prevăzut de art. 40 c. p. este ideal și legiutorul a preconizat acest sistem, cunoscând că în dreptul comun orice fel de pedepse ar fi cumulate, aplicarea art. 60 c. p. face pentru fiecare în parte ca și pentru totalitatea lor să fie coborâtă pedeapsa până la 15 zile.

Aci însă chestiunea suferă o complicare din cauza restricțiilor dela art. 18 din l. apărării ordinii în stat, care nu admite coborârea mai jos de jumătate. Dacă nu ținem seama de aceste dispozițiuni, ar trebui să decidem că art. 60 c. p. înlătură aplicarea art. 18, ceea ce pare inadmisibil. Pentru păstrarea raportului echi-

tabil între pedepse de drept comun și cele din legea specială se impune un alt criteriu în cântărirea pedepselor.

Față de art. 18 din legea ap. ord. ca pedeapsă cea mai grea apare cea prevăzută de art. 4 din această lege, deoarece importă nu quantumul ideal, ci quantumul strict, impus de lege ca pedeapsă de aplicat; or făcând aplicațiunea art. 60 c. p., pedeapsa dela art. 4 din legea apărării ordinii în Stat apare în adevăr cea mai grea, pentru că inculpatul în acest sistem nu poate fi condamnat la mai puțin de 6 luni, pe când, dacă s'ar considera cea mai grea, pedeapsa dela art. 186 c. p., ea poate fi redusă la 15 zile și mai puțin. Chestiunea importă din punct de vedere teoretic, pentru că în practică, Tribunalul pronunțând, ca în speță, 7 luni, interesul dispore. Dacă însă Tribunalul nu va aplica art. 60 c. p. nu există nici un impediment să pronunțe condamnarea chiar la 5 ani. Chestiunea s'ar schimba dacă art. 18 nu ar permite coborârea pedepsei la mai puțin de un an și jumătate, adică jumătate din 3 ani, minimumul prevăzut de art. 186 c. p.

O a doua soluțiune, tot teoretică, o găsim dacă se va considera art. 18 ca dela sine stătător, nesupus fluctuațiunii rezultate din aplicațiunea art. 60 c. p. în caz de cumul de pedepse din codul penal și din legea apărării ordinii în Stat.

Este stabilit că o lege anterioară nu abrogă dispozițiunile din legile posteriore, cu atât mai mult când acestea sunt speciale.

Ar trebui să recunoaștem, prin urmare, că absorbițiunea pedepselor nu este completă, art. 18 din l. ap. ord. în Stat nu este anihilat ci rămâne în picioare în ori cari combinațiuni ar intra o pedeapsă din legea apărării ord. în Stat cu cele din dreptul comun, și chiar atunci când pedeapsa cea mai grea se va considera aceea din codul penal.

Această regulă rămâne în picioare oridecâte ori va fi cazul de cumul de pedepse din codul penal cu pedepse din legi speciale și cu acordarea circumstanțelor atenuante, cum se poate întâmpla când una din infracțiuni ar fi după legea protecțiunii vânatului care prin art. 97 nu admite coborârea pedepsei mai jos de jumătate, sau art. II din legea controlului streinilor, care nu admite în nici o măsură circumstanțele atenuante. Sentința ce o adnotăm rămâne perfect juridică în toate ipotezele arătate și dând o pedeapsă de 7 luni, cu drept cuvânt, tribunalul a putut să nu facă vorbire despre modul cum înțelege problemele ce le-am examinat cu referire la efectul art. 18 din l. ap. ord. în Stat în cumulul de infracțiuni cu acordarea circumstanțelor dela art. 60 c. p.

Sentința este apelată. Vom vedea punctul de vedere al Curții de Apel.

L. CIOBANU
Jude-președinte Trib. Buzău

CATRE D-NII ABONAȚI

Rugăm stăruitor pe domnii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorului nostru Mihail Stama, singurul împuternicit pentru provincie, D-1. C Petculescu fiind pentru Capitală, și a binevoi să trimeată achitarea abonamentului prin mandat poștal direct la Administrația Revistei „CURIERUL JUDICIAR“ București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului poștal, abonamentul datorat partida No....